Dowód nr 6 do DEC.6MA/2025
Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków w Kielcach
dnia 07.11.2025
Znak 2KA.B.5142.254.2025

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW w KIELCACH
ul. Ignacego Paderewskiego 34 A
25-502 Kielce, tel. 41 330 18 00
Świętokrzyski Wojewódzki
Konserwator Zabytków w Kielcach
Krzysztof Myśliński

NAZWA INWESTYCJI :	Część 1 „Projekt usprawnienia wentylacji sali kominkowej, tarasowej, lustrzanej, portretowej, gabinetowej z wprowadzeniem elementów klimatyzacji z dostosowaniem do zabytkowego charakteru budynku” Część 2: „Projekt renowacji i konserwacji holu dolnego wraz z szatnią, przedsionkiem, portiernią, pomieszczeniem kasowym, holu górnego wraz ze schodami, Sali lustrzanej i Sali kominkowej wraz z projektem wnętrz i przebudową w budynku WDK” Część 3: Projekt renowacji i konserwacji sali widowiskowej Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach wraz z projektem wnętrz i projektem modernizacji wentylacji.
ADRES INWESTYCJI :	**Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach ul. Ściegiennego 2; 25-033 Kielce**
INWESTOR :	**Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach ul. Ściegiennego 2; 25-033 Kielce**

DOKUMENTACJA PROJEKTOWA:	**TOM**	**NAZWA**
OPRACOWANIE:	**1**	**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH** **reprezentacyjnych pomieszczeń wraz z Salą Widowiskową WDK w Kielcach** dr Wioletta Brzezińska-Marjanowska konserwator-zabytkoznawca nr dyplomu UMK 2631

WYKONAWCA:	dr Wioletta Brzezińska-Marjanowska konserwator-zabytkoznawca nr dyplomu UMK 2631

DATA OPRACOWANIA:	**miesiąc – rok**
	Czerwiec 2025 r.

Spis treści

1. Określenie zabytku.....str.2
2. Określenie miejsca położenia zabytku.....str.2
3. Czas powstania i styl zabytku.....str.2
4. Określenie wymiarów zabytku.....str.2
5. Opis inwentaryzacyjny.....str.2
6. Opracowanie historyczne.....str.4
7. Analiza technik wykonania zabytku.....str.15
8. Opis i analiza stanu zachowania zabytku przed podjęciem prac konserwatorskich z określeniem przyczyn i zniszczeń.....str.17
9. Program prac konserwatorskich.....str.22
10. Wnioski konserwatorskie.....str.54
11. Zalecenia konserwatorskie dla właściciela lub posiadacza zabytku określające sposoby i metody sprawowania opieki nad zabytkiem.....str.55
12. Fotografie zabytku wykonane na miejscu z uwzględnieniem jego bezpośredniego otoczenia .....str. 56
13. Spis fotografii i ilustracji str.79
14. Bibliografia.....str. 81
15. Załączniki str.82

1. Określenie zabytku

Obiekt wpisany do Rejestru Zabytków wraz ze skwerem przed budynkiem oraz murowanym i metalowym ogrodzeniem z bramą pod numerem.: A.3/1-5 z 15.07.1976 i z 30.06.2003.

2. Określenie miejsca położenia zabytku

Budynek jest usytuowany w centrum miasta Kielce przy ulicy Ściegiennego, przy zbiegu z Aleją Legionów w regionie placu Marszałka Józefa Piłsudskiego.

3. Czas powstania i styl zabytku

1933-1936 r. według projektu Edgara Aleksandra Norwertha w stylu modernizmu.

4. Określenie wymiarów zabytku

Sala Lustrzana 196,60 m2
Sala Kominkowa 148 m2
Hol Parter 370,10 m2
Hol I piętro 288,10 m2
Sala Widowiskowa 337,6 m2

5. Opis inwentaryzacyjny

Sala Lustrzana

Pomieszczenie usytuowane na osi krótszego boku w holu I piętra, od strony wschodniej budynku. Do jej wnętrza od strony holu prowadzi troje drzwi. Środkowe zwieńczone półkolistym nadświetlem flankowane dwoma kolumnach oraz usytuowane po dwóch stronach prostokątnie zamknięte otwory drzwiowe. Sala na planie wydłużonego prostokąta. Na podłodze parkiet taflowy ujęty w ramy parkietu klepkowego. Sala z podziałem architektonicznym w formie kolumn i pilastrów. Sala zwieńczona sufitem kasetonowym opracowanym w tynku z profilowanymi kasetonami, zaakcentowanymi w polu środkowymi rozetami. Kolorystyka pomieszczenia utrzymana w tonacji czerwieni, beży z dominacją dekoracji kamiennej. Od strony południowej przedsionek łączący Salę Lustrzaną z boczną klatką schodową. Na osi południowej otwór drzwiowy z dekoracją kamienną wokół, powyżej galeria z tralkową balustradą. Na dłuższej

ścianie od strony wschodniej prostokątne otwory okienne ujęte w kamienne opaski, powyżej nich na ich osi okrągłe niewielkie okna. Pomiędzy otworami okiennymi prostokątne lustra w kamiennych opaskach. Od strony północnej Sali, na osi krótszej ściany lustro złożone z dziewięciu tafli, ujęte w kamienne ramy.

Sala Kominkowa

Pomieszczenie usytuowane na I piętrze WDK połączone z Salą Lustrzaną Salą Tarasową. Pomieszczenie na planie prostokąta. Centralną część wnętrza wypełnia parkiet taflowy, dopełniony wzdłuż ścian parkietem klepkowym. Płyciny ścian wypełnione tkaniną. Sala z podziałem architektonicznym w formie pilastrów i obramowań. Pomieszczenie zaakcentowane na osi krótszego boku kominkiem o bogatym wzornictwie. Kominek opracowany w zróżnicowanym kolorystycznie kamieniu, flankowany w dolnej strefie dwoma wolutami zwieńczony szerokim profilowanym gzymsem, powyżej którego na postumencie ustawione popiersie Marszalka Józefa Piłsudskiego. Na dłuższej ścianie pomieszczenie otwory okienne w formie porte fenetre z okrągłym otworem okiennym powyżej. Sala zwieńczona sufitem kasetonowym opracowanym w tynku o formach profilowanych ośmioboków połączonych ze sobą. Wgłębienie ośmiobocznych form wypełnia dekoracja geometryczna z rozetą w środku.

Hol parter

Do usytuowanego w I kondygnacji holu, na planie wydłużonego prostokąta przylega wiatrołap oraz szatnia. Miejscami pomieszczenie zwieńczone profilowanymi gzymsami podsufitowymi. W holu kamienna posadzka o wzorze geometrycznym. Pomieszczenie podkreślone wertykalnie przez zastosowanie kolumn oraz filarów. Na osi dłuższego boku holu usytuowana klatka schodowa prowadząca do II kondygnacji.

Hol pierwszego piętra z klatką schodową.

Hol na planie wydłużonego prostokąta o amfiladowym układzie rozmieszczenia drzwi prowadzących do poszczególnych pomieszczeń. Hol z parkietem klepkowym. Prowadzi do niego klatka schodowa o układzie rozbieżnym. Hol z galerią filarową, przy której usytuowany ciąg siedzisk drewnianych na kamiennych podstawach. Sufit nad holem i klatką schodową gładki z dekoracją sztukatorską o formie geometrycznej.

Sala Widowiskowa

Dwukondygnacyjne pomieszczenie, jednoprzestrzenne. Wnętrze Sali nawiązuje do wnętrz widowiskowych z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Sala zakomponowana schodkowo z częścią widowiskową i sceną. Widownia parteru dostępna z holu na parterze oraz widownią balkonu z fotelami i lożami, dostępna z holu na piętrze. Kolorystyka wnętrza utrzymana w tonacji beżów i czerwieni z elementami dekoracji kamiennej.

Sala Tarasowa

Pomieszczenie na planie wydłużonego prostokąta o amfiladowym układzie drzwi. Stanowi łącznik pomiędzy Salą Kominkową i Lustrzaną. Sufit gładki z dekoracją sztukatorską o formie geometrycznej.

Sala Gabinetowa oraz Sala Portretowa. Pomieszczenia usytuowane w ciągu za Salą Lustrzana na planach wydłużonych prostokątów z gładkimi sufitami zaakcentowanymi dekoracja sztukatorską.

6. Opracowanie historyczne

Obiekt został zbudowany z inicjatywy Komitetu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w Kielcach w latach 1933-1935 na terenie dawnego folwarku „Psiarnia" na obszarze 7,5 hektara. 12 czerwca 1933 r. nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego i podpisanie aktu erekcyjnego w tej uroczystości uczestniczył Ignacy Mościcki, Prezydent RP[1]. Zaprojektowany jako część kompleksu sportowego, związanego ze stacjonującym w mieście 4 Pułkiem Legionów. Wybudowany w rocznicę odzyskania niepodległości i zlokalizowany przy trakcie wkroczenia do Kielc Pierwszej Kompanii Kadrowej z Józefem Piłsudskim na czele. Obiekt miał stanowić hołd złożony legionistom i marszałkowi.

Obiekt stanowił odpowiedź na zapotrzebowanie jakie w tym czasie zaczęło narastać na tego typu budynki, po I wojnie światowej. Nowo projektowane miasta musiały uwzględniać w swym zagospodarowaniu przestrzeń nie tylko pod miejsca na cmentarze ale i pod budynki Wychowania Fizycznego.[2]

---

[1]Gazeta Jubileuszowa Wojewódzkiego Domu Kultury, 14 grudnia 2012, http://www.wdk-kielce.pl/pliki_inne/330.pdf

[2] T. Nowakowski, *Geneza Budownictwa Sportowego w Polsce*, Architektura i Budownictwa 1933, 10-12, s. 352 i nast.

Projekt budynku wraz z otoczeniem został sporządzony w 1933 roku przez warszawskiego architekta, profesora Politechniki Warszawskiej Edgara Aleksandra Norwertha, Działalność architekta ceniona była nie tylko w Polsce ale i w Rosji. Jego dzieła powstawały w duchu funkcjonalizmu. Architekt zasłynął jako zasłużony plastyk, publicysta oraz wykładowca zarówno na awangardowych uczelniach sowieckich jak i Politechnice Warszawskiej[3]. Autorem wystroju rzeźbiarskiego wnętrz był rzeźbiarz Leon Książyński kielczanin, rzeźbiarz (1874–1963), natomiast łazienki i całą kanalizację zamówiono u Stanisława i Euzebiusza Stawińskich . Budynek ukończono w 1935 roku. Prace we wnętrzach trwały dłużej. Sala Lustrzana została oddana do użytku pod koniec lutego 1936 r. Powstał w niej Klub Społeczny. Otwarcia dokonano w obecności pp. woj. Dra Dziadosza, wicewojewody. Bienieckiego, gen. Zulaufa. Poświęcenia dokonał ks. Płk. Cieśliński[4]. Celem budowy domu miał być rozwój sportu wyczynowego i paramilitarnego, upowszechnianie kultury oraz integracja środowiska wojskowego z kielczanami. Według projektu na parterze mieściły się trzy świetlice żołnierskie, sala teatralno-kinowa, gimnastyczna, boksu itp., a na piętrze - sala balowa, salony kasynowe, jadalnia, sala konferencyjna oraz 30 pokoi dla organizacji wojskowych. Na terenie całego założenia zaprojektowano ogród, place tenisowe, gimnastyczne, oraz basen. W ogrodzie miała natomiast stanąć cieplarnia słynąca z pięknych i egzotycznych kwiatów. Na terenie dziedzińca wewnętrznego zaprojektowano natomiast fontannę. Obiekt początkowo przeznaczony był na spektakle teatralne, akademie i bale. Z czasem ulokowano tu Miejski Ośrodek Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, świetlica oraz ogród jordanowski dla dzieci. Najbardziej imponującym dziełem znajdującym się w obiekcie był reprezentacyjny tryptyk zatatuowany. „Wejście Strzelców do Kielc w 1914 r.„ był to jednocześnie najważniejszy element wystroju, zdobiącego Salę Kominkową. W 1938 r. tak opisywane były wnętrza w prasie *„Powierzchnia całego obiektu wynosi 7 i pól ha. Gmach jest kolosalnych rozmiarów (...) wewnątrz olśniewający nadmiarem marmurów i alabastru. Zawiera szereg sal reprezentacyjnych z których najpiękniejsze są konferencyjna, balowa i wielka sala teatralna (...) Zdecydowanie reprezentacyjny charakter nadają gmachowi olbrzymie halle, obstawione rzędami marmurowych*

[3] T. Śleboda, *Twórczość Edgara Norwertha*, Sztuka Europy Wschodniej Искусство Восточной Европы Art of Eastern Europe 2, s. 145.

[4] Dodatek do nr. *„Ilustrowanego Kuryera Codziennego"* z dn. 2 marca 1936 r., s. 2

kolumn. Część sportową gmachu stanowi wielka sala gimnastyczna z natryskami wyposażona w najnowocześniejsze przyrządy do ćwiczeń"[5]. W czasie II wojny światowej w budynku działał Soldatenheim (Niemiecki Dom Żołnierza). Ostatnie piętro przeznaczone było z kolei na szpital. W 1947 roku budynek przeznaczono na Dom Kultury Robotniczej, stanowiący zaczątek obecnego Wojewódzkiego Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego, działającego w budynku do dziś. W latach 90. XX wieku m.in. wykonano remont elewacji i konserwację wystroju Sali Lustrzanej w 2008 roku renowację ogrodzenia[6]. W 2020 r. remont przeszła Sala Gimnastyczna , która została przeznaczona na Salę Teatralną przeznaczoną jako pomieszczenie tymczasowe dla teatru S. Żeromskiego w Kielcach.

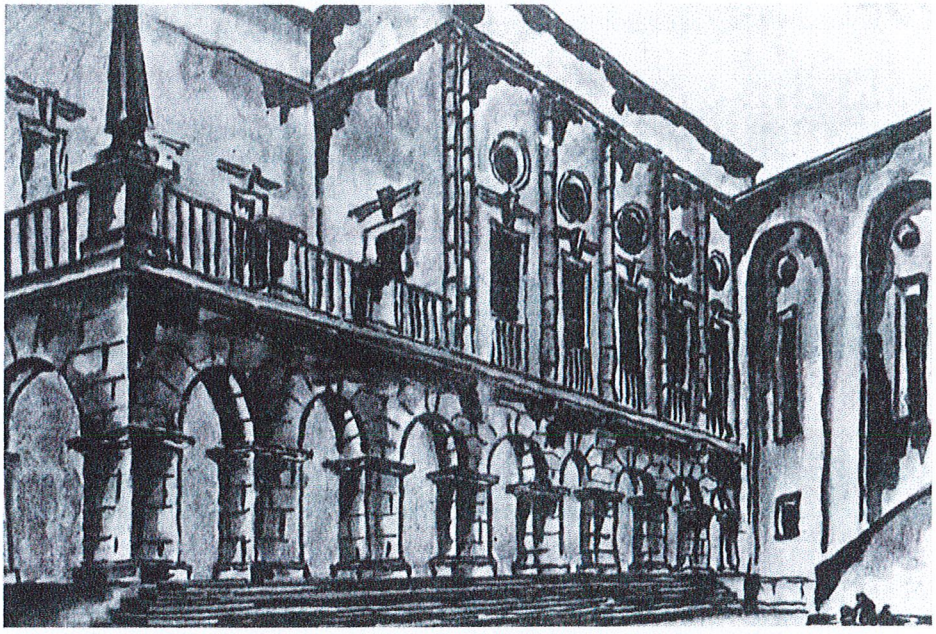

1. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, widok od dziedzińca, Architektura i Budownictwo 1933r., z. 10-12, s.357.

[5] Opis budynku WDK, *Pamiętnik Koła Kielczan*, 1936 r.
[6] Zespół d. Domu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Obronnego, https://zabytek.pl/

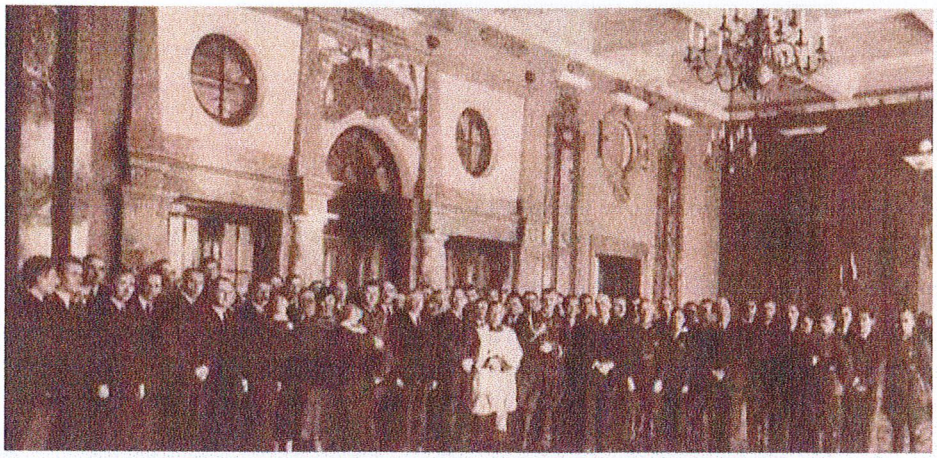

2. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.Otwarcie Sali Lustrzanej, luty 1936, Dodatek do Ilustrowanego Kuriera Codziennego, 2 marca 1936, s. 2.

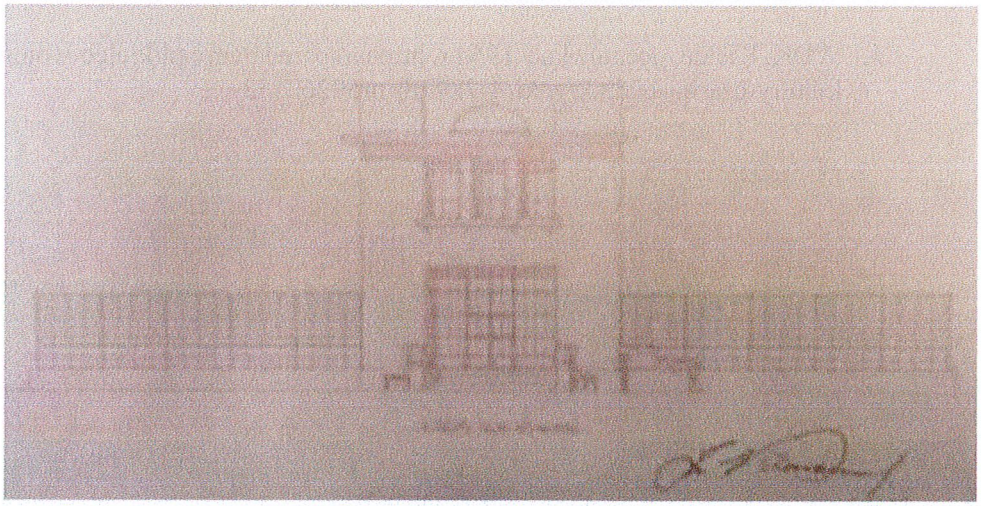

3. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Front projektowanej cieplarni na terenie według planu z 1934 r. Akta Miasta Kielc, sygn. 3391 z1934 r., Archiwum Państwowe, Kielce.

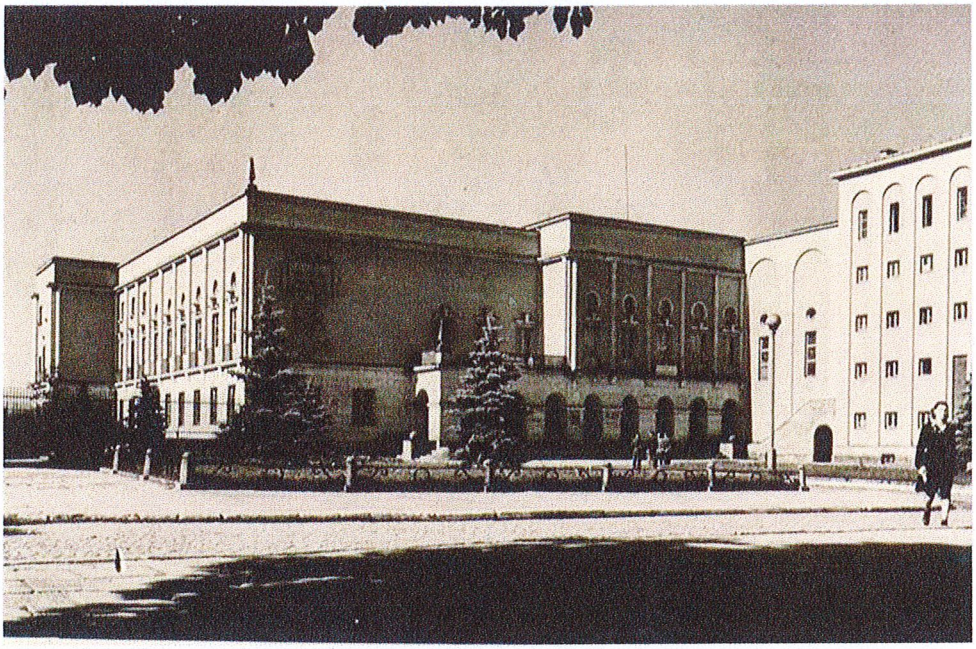

4. WDK, Kielce, pocztówka z 1964 r. https://sprzedajemy.pl/kielce-wojewodzki-dom-kultury-czarno-biala-krynki-4-7897fb-nr59260553

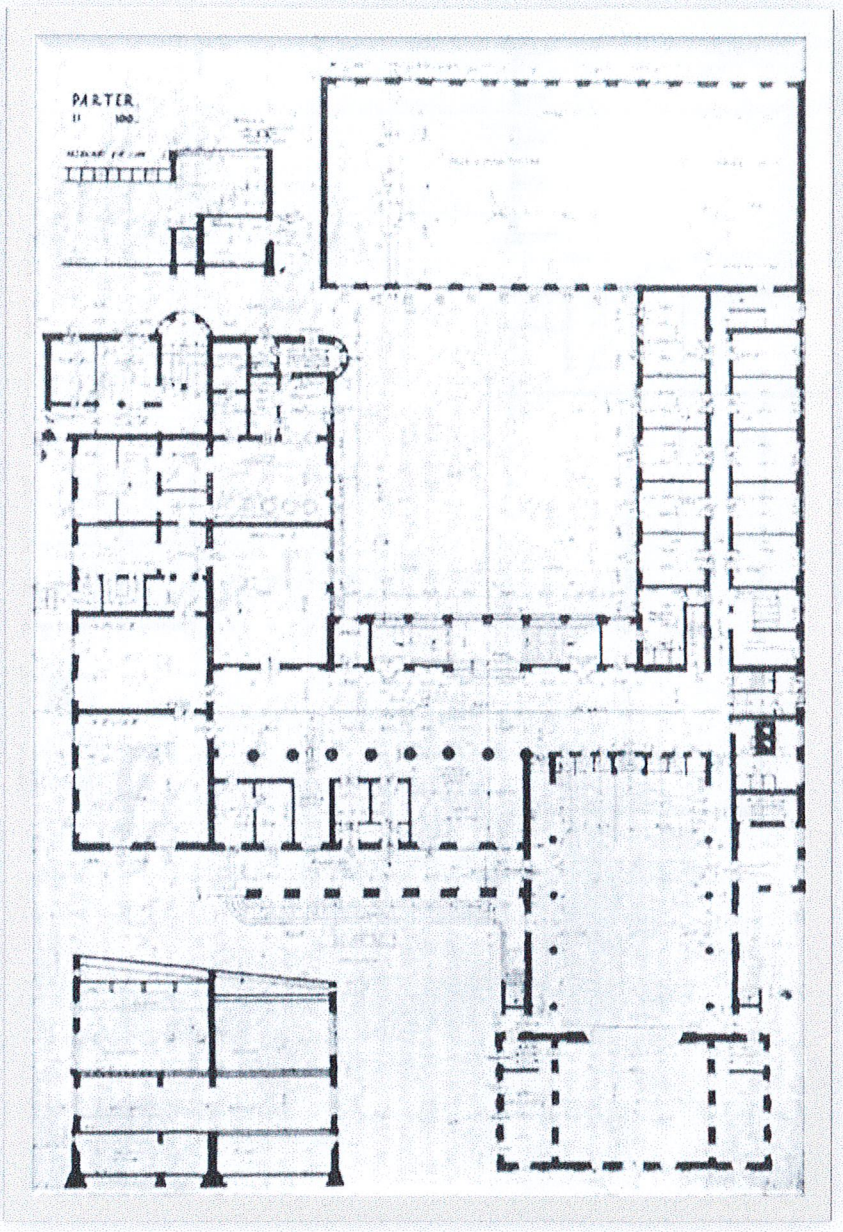

5. Projekt Domu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, parter, według Edgar Norewth, w budowie od 1932 r. *Architektura i Budownictwo* 1933r., z. 10-12, s.357.

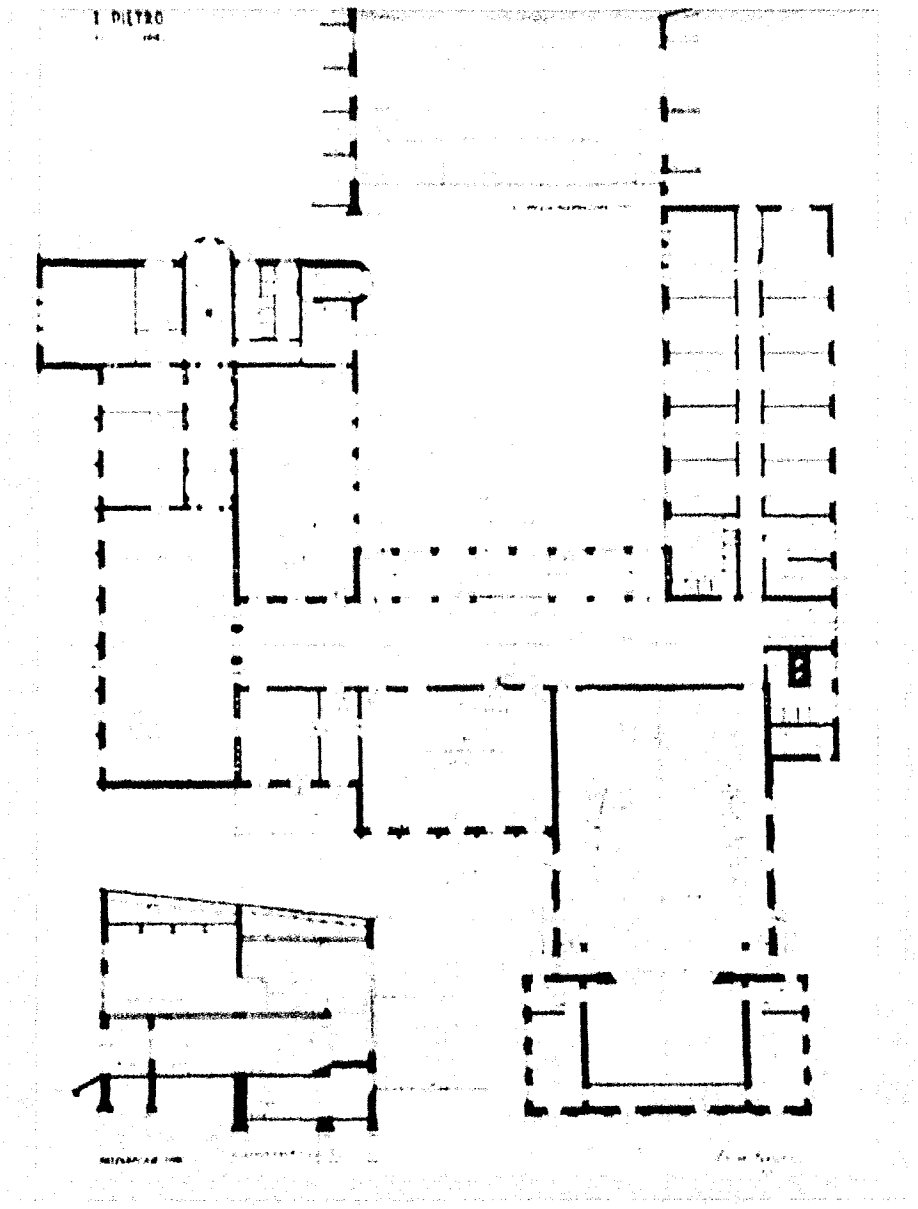

6. Projekt Domu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, pierwsze piętro, według Edgar Norewth, w budowie od 1932 r. Architektura i Budownictwo 1933r., z. 10-12, s.357.

7. WDK, Kielce, 1963 r. Wystawa „Problem Wenecji" w WDK, zdjęcie ze zbiorów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach , sygn..3222

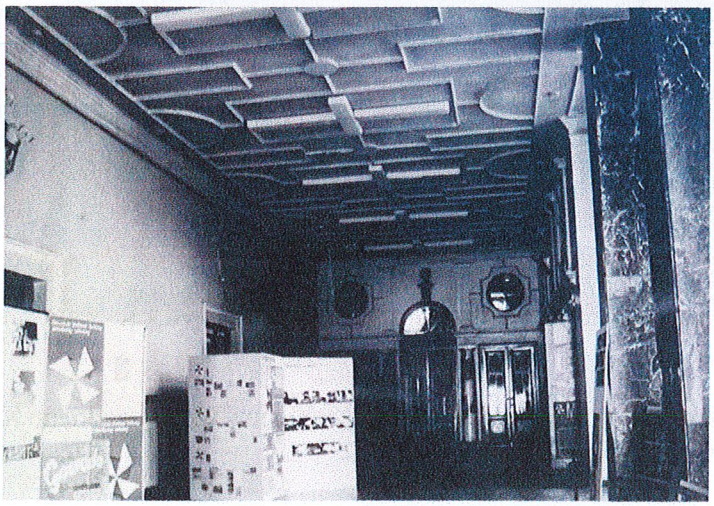

8. WDK, Kielce, 1976 r, zdjęcie ze zbiorów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach.

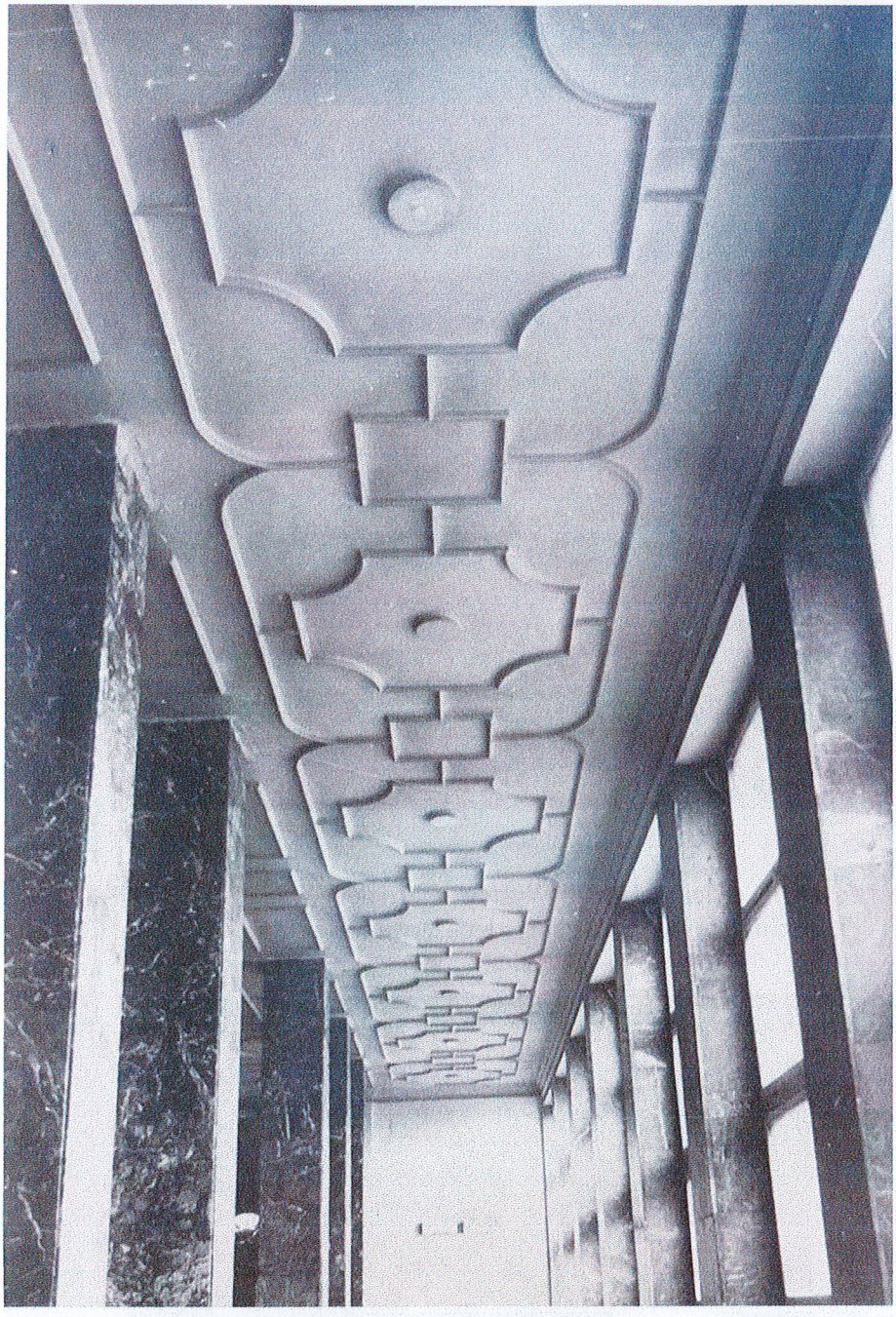

9. WDK, Kielce, 1976 r, zdjęcie ze zbiorów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach

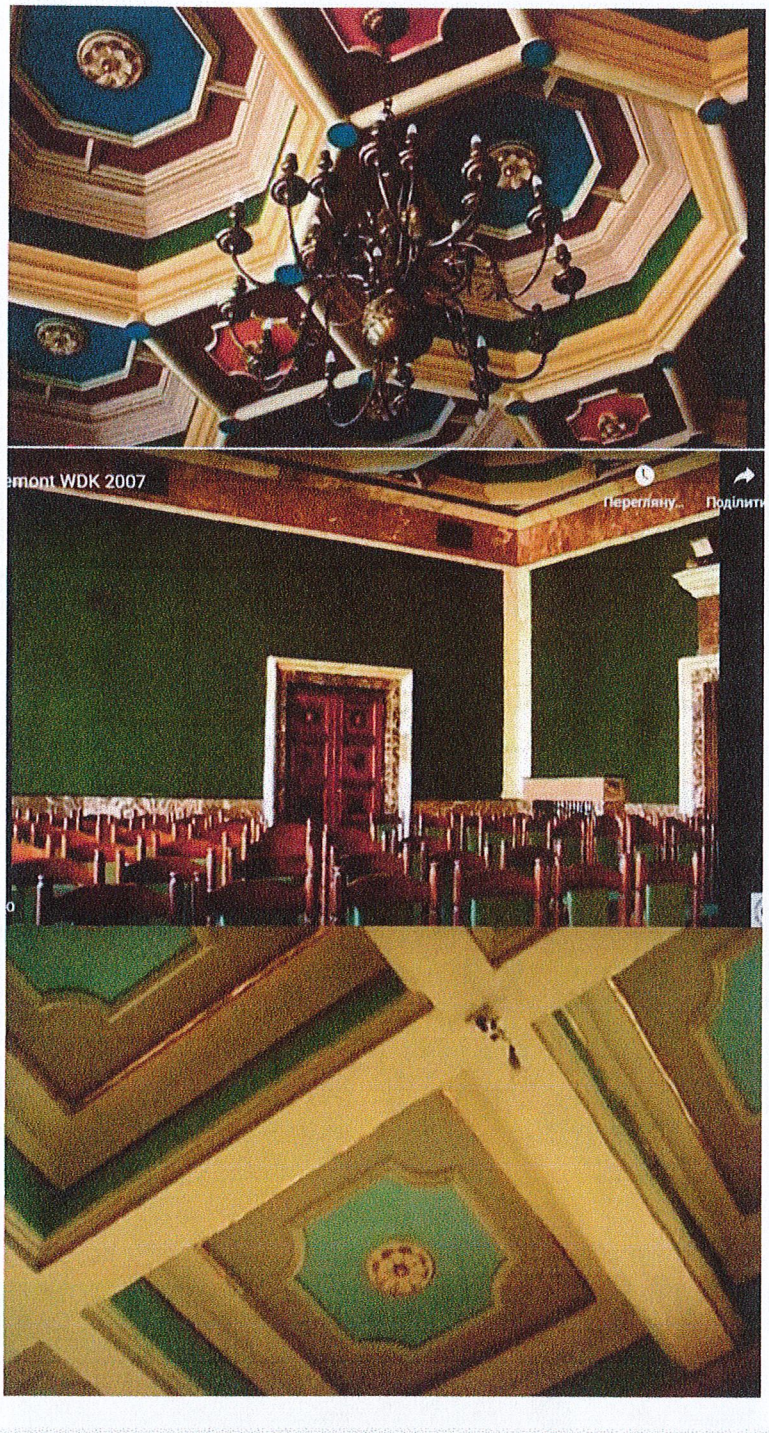

10. Sala Kominkowa i Sala Lustrzana stan przed remontem w 2007 r. (Kadr z filmu PIK 2008, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach wczoraj i dziś, Remont WDK 2007.Film dostępny na stronie internetowej Youtube)

11. Sala Gimnastyczna, WDK, stan przed remontem w 2020 r., https://kielce.wyborcza.pl/kielce/51,47262,25124567.html#s=S.galeria-K.C-B.1-L.1.duzy

12. Sala Gimnastyczna, WDK, stan w trakcie remontu w 2020 r., https://ckinfo.pl/trwaja-prace-budowlane-w-przyszlej-sali-widowiskowej wojewódzkiego-domu-kultury/

13. Sala Gimnastyczna, WDK, stan w trakcie remontu w 2020 r., https://ckinfo.pl/trwaja-prace-budowlane-w-przyszlej-sali-widowiskowej-wojewodzkiego-domu-kultury/

7. Analiza technik wykonania zabytku

Wystrój budynku pochodzi z lat 1933-1935. Budynek wykonany z cegły, tynkowany, malowany.

Detal kamienny

We wnętrzu wykorzystano różne gatunki wapieni zbitych o różnym zabarwieniu i stopniu użylenia, pochodzące z niedaleko usytuowanych kamieniołomów. Miejscowo urozmaiconych alabastrem. Kamień stanowi okładzinę detali ozdobnych, okładzin , detali architektonicznych, cokołów, posadzki w holu parteru, schodów. Elementy kamienne szlifowane, łączone ze sobą na styk osadzano na zaprawie wapienno-cementowej. Fugi wypełnione gipsem podbarwianym lub masą żywiczną.

Hol pokryty wykładziną marmurową w różnych gatunkach. Wykorzystano tu wapienie twarde, wielobarwne oraz alabaster. W części holu użyto marmury „bolechowice", dębnik", „morawica", „biała marianna", „czerwona muhra" albańska oraz sjenit dolnośląski. Okładziny kolumn w holu dolnych wykonano z marmuru bolechowickiego, a natomiast czworoboczne filary przy schodach z czerwonego marmuru importowanego z Bułgarii. Kolumny w kondygnacji pierwszej wykonane zostały natomiast z alabastru pochodzącego z Turcji. Tarcze heraldyczne umieszczone nad drzwiami wykonane są z

tego samego kamienia. W Sali Kominkowej odrzwia wykonane zostały z biało - nczarnego marmuru- żyłkowanego „anna", a gzymsy z alabastru. W konstrukcji kominka dominują natomiast marmury chęcińskie z „różanką" i kakowski „dębnik" . W Sali Lustrzanej obramienia wykonano z marmuru „szewce" i „zygmuntówka", filary natomiast z alabastru „ruinowego". Do obramienia okien użyto marmur „szewce". Gzyms pod sufitem z alabastru, a przyziemia z marmuru „bolechowickiego"[7] . Większość dekoracji kamiennej pochodziła z Kieleckiego przedsiębiorstwa znanego pod nazwą „Marmury Kieleckie". Nazwą „Marmury Kieleckie" określa się potocznie firmę założoną w 1874 r. i działającą w Kielcach od 1876 r. do dziś. W sensie petrograficznym marmury, lecz przydatne w budownictwie i rzeźbie dekoracyjne skały bloczne (wapienie, dolomity, kalcyty, brekcje kalcytowo-wapienne i zlepieńce węglanowe), przyjmujące poler oraz charakteryzujące się atrakcyjną barwą, strukturą i teksturą. Twórcą firmy był inżynier architekt, urzędowy budowniczy powiatu kieleckiego, obywatel miasta Kielce Alfons Welke.

Stolarka okienna

wtórna

Stolarka drzwiowa

Drewniana.

W Sali Lustrzanej drzwi dwuskrzydłowe usytuowane na osi od strony zachodniej (prowadzące na hol I piętra) w konstrukcji ramowo-płycinowej z górnymi prześwitami wypełnionymi szkłem na które składa się sześć prostokątnych kwater. Górne prześwity przeszklone w typie zwierciadlanym z fazowanymi brzegami ujęte w profilowana ramę. Dolne pola skrzydeł pseudo płycinowe o formie czworobocznej ujętej w profilowaną listwę. Środkowe drzwi z półkolistym nadświetlem.

W przedsionku Sali Lustrzanej drzwi prowadzące do bocznej klatki schodowej drewniane rozwierane, dwuskrzydłowe z dwoma bocznymi wąskimi skrzydłami stałymi. Nad częścią środkową dwuskrzydłową oraz nad bocznymi skrzydłami stałymi prostokątne wydzielone nadświetla. Skrzydła drzwiowe wypełnione w górnej strefie sześcioma kwaterami szklanymi w dolnej części płycinowe.

W Sali Lustrzanej oraz Kominkowej drzwi dwuskrzydłowe rozwierane ramowo-płycinowe. Skrzydła czteropłycinowe wypełnione dekoracją intarsjowaną wykonaną z

[7] Opis kamienia na podstawie interpretacji geologa Jerzego Fijałkowskiego http://pik.kielce.pl/download/Wydawnictwa/WDK%20tekst%20do%20wyd.%20WBP%2010-7-14-OK-1.pdf

mahoniu. Ujęte w ramy profilowanych listew. Dolne odbojniki drzwi dębowe podbarwione w kolorze czarnym.

W Holu parteru drzwi prowadzące do poszczególnych pomieszczeń wtórne, dwuskrzydłowe, rozwierane, drewniane.

Drzwi prowadzące do przedsionka dwuskrzydłowe, rozwierane. Czterokwaterowe o trzech kwaterach i przeszklonych i dolnej pełnej.

Drzwi prowadzące do wyjścia dwuskrzydłowe rozwierane ramowo-płycinowe. Skrzydła czteropłycinowe wypełnione trzema płycinami o kolistych przeszkleniach i dolną kwaterą pełną z wyodrębnioną płyciną kolistą, nawiązującą w formie do wyższych kwater.

Sufity

W Sali Lustrzanej i Kominkowej opracowane w tynku z rozległymi profilowaniami. W pozostałych pomieszczeniach ze skromniejszą, geometryczną dekoracją w formie sztukaterii gipsowej.

Ściany

Tynkowane, malowane, gładkie. W Sali Kominkowej ściany dekorowane tkaniną.

Parkiety

Osadzone na ślepych podłogach. Tafle złożone z ramiaka wypełnionego deskami łączonymi na styk. Intarsjowana podłoga z użyciem drewna różnych gatunków min. Mahoniu, jesionu, zestawianych ze sobą na styk.

Elementy metalowe

Wykonane ze spawanych, giętych płaskowników wzmocnionych prętami z dystanowanymi kulkami.

8. Opis i analiza stanu zachowania zabytku przed podjęciem prac konserwatorskich z określeniem przyczyn i zniszczeń.

Wystrój budynku pochodzi z lat 1933-1935. W częściach reprezentacyjnych zachował się bez zmian z wyjątkiem zastosowanej kolorystyki stolarki okiennej, wymienionej na PCV, niektórych przykładów stolarki drzwiowej. Ogólny stan zachowania wnętrz można uznać jako dobry. Zastosowany detal kamieniarski charakteryzuje się bardzo wysoką jakością wykonania. Miejscowo zauważyć można niefortunne uzupełniania

ubytków, które wpływają na negatywną ocenę. Ogólny stan zachowania wystroju kamieniarskiego określić można jako dobry.

Pozostałe elementy wystroju wnętrz charakteryzują się drobnymi uszkodzeniami, w zdecydowanej większość mechanicznymi, które wynikają z eksploatacji budynku oraz wtórnymi montażami instalacji. Większość powierzchni jest pokryta nawarstwieniami pochodzenia organicznego o zróżnicowanej genezie. Posadzki oraz dolne partie cokołów i obramień przejść pomiędzy pomieszczeniami pokryte są warstwami wosków i past polerskich. W ciągu ostatnich lat użytkowania budynku podejmowano próby naprawiania uszkodzeń. Ściany pokryte zostały powłoką malarską o wątpliwym doborze kolorystycznym. Zastosowana miejscowo wtórna stolarka drzwiowa nie współgra stylistycznie z zabytkowym charakterem obiektu.

Sala Lustrzana

Stolarka drzwiowa

Widoczne zabrudzenia i zakurzenie powierzchni płaskich oraz krawędzi profilowanych listew. Na kantach i wystających detalach występują drobne ubytki mechaniczne, zarysowania oraz przetarcia warstw lakierów, politur i barwnych warstw.

Parkiet

Miejscami wypracowany, na powierzchni parkietu występują miejscowe ubytki i odłupania drewna szczególnie w narożach. W części klepkowej parkietu widoczne zaplamienia powierzchni.

Dekoracja z kamienia

Elementy kamienne pełnią rolę nie tylko dekoracyjną ale i konstrukcyjną. Kamień zachowany jest w większości w dobrym stanie. Jego powierzchnia lekko zabrudzona pokryta luźna warstwą kurzu szczególnie w zagłębieniach i spoinach. Miejscowo kamień zmatowiony a poler zgaszony. W narożach kamienia widoczne fragmentaryczne odłupania i uszczerbienia. W dolnych partiach kamieniach lekkie zarysowania powierzchni. Niektóre uzupełnienia opracowane w niedobranym kolorystycznie materiale.

Ściany

Miejscowe złuszczenia warstwy malarskiej w zachodniej, dłuższej ścianie Sali. W większości stan tynków dobry o dobrej przyczepności.

Sufit

Stan zachowania dobry, lokalne zabrudzenie powierzchni. Złocenia pociemniałe, miejscowo poczerniałe.

Metalowe osłony grzejników

Powierzchnia osłon z luźnymi nawarstwieniami kurzu, duże partie zmatowienia

Sala Kominkowa

Stolarka drzwiowa

Widoczne zabrudzenia i zakurzenie powierzchni płaskich oraz krawędzi profilowanych listew. Na kantach i wystających detalach występują drobne ubytki mechaniczne, zarysowania oraz przetarcia warstw lakierów, politur i barwnych warstw.

Parkiet

Miejscami wypracowany, na powierzchni parkietu występują miejscowe ubytki i odłupania drewna szczególnie w narożach.

Dekoracja z kamienia

Elementy kamienne pełnią rolę nie tylko dekoracyjną ale i konstrukcyjną. Kamień zachowany jest w większości w dobrym stanie. Jego powierzchnia lekko zabrudzona pokryta luźna warstwą kurzu szczególnie w zagłębieniach i spoinach. Miejscowo kamień zmatowiony a poler zgaszony. W narożach kamienia widoczne fragmentaryczne odłupania i uszczerbienia. W dolnych partiach kamieniach lekkie zarysowania powierzchni. Niektóre uzupełnienia opracowane w niedobranym kolorystycznie materiale.

Ściany

Pokryte tkaniną, miejscowo odspojoną od powierzchni.

Sufit

Stan zachowania dobry, zabrudzenie powierzchni. Złocenia pociemniałe, miejscowo poczerniałe.

Metalowe osłony grzejników

Powierzchnia osłon z luźnymi nawarstwieniami kurzu, duże partie zmatowienia.

Lustra

Szkło o wysokim połysku i dobrej przejrzystości, widoczne są miejscowe charakterystyczne odspojenia i korozja srebrzeń wzdłuż krawędzi tafli. Szprosy stabilne

bez widocznych odkształceń. Brak pęknięć na tafli szkła. Powierzchnia szkła w stanie ogólnie dobrym.

Hol I piętra z klatką schodową.

Stolarka drzwiowa

Widoczne zabrudzenia i zakurzenie powierzchni płaskich oraz krawędzi profilowanych listew. Na kantach i wystających detalach występują drobne ubytki mechaniczne, zarysowania oraz przetarcia warstw lakierów, politur i barwnych warstw. Drzwi prowadzące do Sali Widowiskowej wtórne.

Parkiet w części holu

Miejscami wypracowany, na powierzchni parkietu występują miejscowe ubytki i odłupania drewna szczególnie w narożach.

Dekoracja z kamienia oraz schody

Elementy kamienne pełnią role nie tylko dekoracyjną ale i konstrukcyjną (filary). Kamień zachowany jest w większości w dobrym stanie. Jego powierzchnia lekko zabrudzona pokryta luźna warstwą kurzu szczególnie w zagłębieniach i spoinach. Miejscowo kamień zmatowiony a poler zgaszony. W narożach kamienia widoczne fragmentaryczne odłupania i uszczerbienia. W dolnych partiach kamieniach lekkie zarysowania powierzchni. Niektóre uzupełnienia opracowane w niedobranym kolorystycznie materiale.

Ściany w części holu

W większości stan tynków dobry o dobrej przyczepności.

Sufit

Stan zachowania dobry, zabrudzenie powierzchni. Złocenia pociemniałe, miejscowo poczerniałe. Zawieszone oświetlenie wtórne.

Metalowe osłony grzejników

Powierzchnia osłon z luźnymi nawarstwieniami kurzu, duże partie zmatowienia

Siedziska

Drewniane z drewna iglastego osadzone na profilowanych stiukowych wspornikach. Powierzchnia siedzisk lekko przetarta, wypracowana.

Hol parter

Stolarka drzwiowa prowadząca do wyjścia

Widoczne zabrudzenia i zakurzenie powierzchni płaskich oraz krawędzi profilowanych listew. Na kantach i wystających detalach występują drobne ubytki mechaniczne, zarysowania oraz przetarcia warstw lakierów, politur i barwnych warstw.

Pozostała stolarka drzwiowa wtórna.

Dekoracja z kamienia oraz posadzka

Elementy kamienne pełnią role nie tylko dekoracyjną ale i konstrukcyjną (filary). Kamień zachowany jest w większości w dobrym stanie. Jego powierzchnia lekko zabrudzona pokryta luźną warstwą kurzu szczególnie w zagłębieniach i spoinach. Miejscowo kamień zmatowiony, a poler zgaszony. W narożach kamienia widoczne fragmentaryczne odłupania i uszczerbienia. W dolnych partiach kamieniach lekkie zarysowania powierzchni. Niektóre uzupełnienia opracowane w niedobranym kolorystycznie materiale. Kamienna posadzka z miejscowymi śladami zużycia i ubytkami. Posadzka kompletna. Poszczególne płyty narażone na szereg niszczących czynników takich jak: woda i znajdujące się w niej związki chemiczne (w tym głównie sól), zanieczyszczone kurzem oraz mechaniczne ścieranie. Z uwagi na funkcję obiektu posadzka jest narażona szczególnie w miejscach o częstszym natężeniu ruchu. Na jej powierzchni można zauważyć negatywne skutki wymienionych czynników m.in. utrata połysku, poleru, przebarwienia, plamy, ogólne wrażenie brudu oraz znaczne kruszenie i osłabienie struktury kamienia. Nieodpowiednio zabezpieczony lub pozbawiony warstw ochronnych kamień łatwo wchłania w swoje struktury wszelkiego rodzaju brud i zanieczyszczenia oraz stosunkowo łatwo się ściera i rysuje.

Wiele płyt posiada ubytki oraz wykruszenia , zarysowania jak i mikropęknięcia.

Ściany w części holu

W większości stan tynków dobry o dobrej przyczepności. Na ścianach zastosowane profilowane ramy sztukaterii jako wtórny element dekoracyjny. Na powierzchni ścian, powyżej drzwi w części dłuższego korytarza holu wtórna galeria obrazów oraz wtórnie zastosowana okładzina lustrzana wokół drzwi.

Sufit

Stan zachowania dobry, zabrudzenie powierzchni. Częściowo zachowane profilowane ogzymsowanie.

Metalowe osłony grzejników

Nie zachowały się.

W części wiatrołapu od strony zachodniej wtórnie zamurowane okienko.

Sala Widowiskowa

Stolarka drzwiowa

Stolarka zarówno w kondygnacji pierwszej jak i drugiej, wtórna.

Dekoracja z kamienia

Elementy kamienne pełnią rolę nie tylko dekoracyjną ale i konstrukcyjną (filary, kolumny). Kamień zachowany jest w większości w dobrym stanie. Jego powierzchnia lekko zabrudzona pokryta luźna warstwą kurzu szczególnie w zagłębieniach i spoinach. Miejscowo kamień zmatowiony a poler zgaszony. W narożach kamienia widoczne fragmentaryczne odłupania i uszczerbienia. W dolnych partiach kamieniach lekkie zarysowania powierzchni. Niektóre uzupełnienia opracowane w niedobranym kolorystycznie materiale.

Ściany

W większości stan tynków dobry o dobrej przyczepności, liczne zabrudzenia.

Sufit

Stan zachowania dobry, zabrudzenie powierzchni, wtórny po remoncie w 2020 r.

Metalowe osłony grzejników

Nie zachowały się.

Tkanina

Przetarcia, uszczerbienia w materiale (welur) w części siedzisk. Odkształcenia materiału i wypełnienia siedzisk. Przetarcia powierzchni tkaniny kotary kinowej.

9. Program prac konserwatorskich

Celem prac konserwatorskich jest kompleksowe oczyszczenie z wieloletnich nawarstwień wszystkich posadzek, ścian, obramień, detalu, stolarki, sufitów i detalu. W założeniu prace konserwatorskie mają na celu uczytelnienie walorów estetycznych i artystycznych obiektu, na podstawie przeprowadzonych badań stratygraficznych oraz specjalistycznej oceny kamienia. W związku z uszkodzeniami na powierzchni parkietów

okładzin ścian i innych detali zaplanowano wykonanie kompleksowych napraw polegających na uzupełnieniu ubytków oraz korekcie szczególnie nieestetycznych efektów napraw wykonywanych w przeszłości lub scaleniu estetycznym poszczególnych elementów wnętrza z zabytkowych charakterem obiektu. Zaproponowany poniżej program prac konserwatorskich dotyczy zabytkowych elementów wystroju. Dopuszcza się drobne korekty jak i wprowadzenie nowych elementów wystroju, które nie mogą w żaden sposób zaburzać historycznego charakteru budynku. Zaproponowane nowe formy elementów wystroju wnętrza muszą uzyskać akceptację Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach.

Sala Lustrzana

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed podjęciem prac konserwatorskich

2. Konserwacja parkietu taflowego:

   Parkiet został wykonany na ślepej podłodze. Tafle złożone zostały z ramiaka wypełnionego deskami łączonymi na styk, służącego jako podłoże dla wierzchniej warstwy dekoracyjnej. Podłoga dwuwarstwowa o średniej grubości około 3-3,5 cm, przy czym warstwa wierzchnia ma około 0,5 cm grubości. Warstwa ścierna to mozaika o różnych układach wzorów geometrycznych wykonana z drewna n.in. jesionowego i mahoniu. Pozostałą część tworzy warstwa podkładowa (płyta nośna) wykonana najprawdopodobniej z drewna sosnowego. Wierzchnią część mozaikową oraz nośną sklejono przy pomocy kleju kostnego. Tafle są bite do deskowania ślepej podłogi gwoździami bez główek i łączone na obce pióro.

   Prace konserwatorskie będą prowadzone na miejscu, bez demontażu. Tafle należy poddać dokładnym oględzinom i oznaczyć miejsca wymagające uzupełnień. Ubytki w wierzchniej warstwy uzupełniać listewkami drewna w gatunku zgodnym z oryginałem przy użyciu kleju na bazie polioctanu winylu, następnie powierzchnie należy scalić kolorystycznie z otoczeniem. W przypadku drobnych ubytków należy je wykitować klejowymi kitami z pyłem drzewnym lub preparatem Araldit SV427 z utwardzaczem Hv 427. Zaplamienia z substancji tłustych usuwać poprzez przecieranie tamponem zwilżonym w acetonie. Po uzupełnieniu ubytków wzoru, spoiny pomiędzy elementami wypełnić elastyczną szpachlówką akrylową barwioną w kolorze sąsiadującego drewna, a następnie całą górną powierzchnię panelu przeszlifować mechanicznie papierami

ściernymi o gradacji 200-400 w celu wyrównania kolorystyki. Powierzchnię odpylić przy pomocy odkurzaczy przemysłowych i sprężonego powietrza. Dodatkowo zaleca się oczyszczenie powierzchni chemiczne tj. toluen czy benzyna lakowa, następnie wykonać impregnację preparatem np. Remmers Holzschutz-Grund lub równoważnym, a następnie przy pomocy wałka nałożyć warstwę oleju lnianego lub olejo-wosku aż do wysycenia wierzchniej warstwy drewna. Zaleca się wysycać powierzchnie podłogi woskiem rozpuszczonym w benzynie lakowej, którą należy nanosić ręcznie, a następnie wcierać szmatkami. Po wstępnym związaniu preparatów wykonać mechaniczne polerowanie powierzchni tafli przy pomocy specjalistycznych padów polerskich.

Wszelkie prace przy konserwacji podłogi nie mogą zmniejszać grubości części intarsjowanej. Należy wobec tego przyjąć konserwację, zachowawczą poprzez odświeżenie i czyszczenie powierzchni wykorzystując przy tym metody odwracalne

3. Konserwacja powierzchni ścian.

   Wykonanie rekonstrukcji kolorystycznej na ścianach na podstawie przeprowadzonych badań stratygraficznych. Rekonstrukcję należy wykonać według technologii np. firmy Farby Kabe , farbą AQUATEX.

   Wstępnie proponuje się wykonanie malowania w technice krzemianowo - akrylowej po zatwierdzeniu kolorystyki i technologii przez komisję konserwatorską. Kolorystyka powinna być na bieżąco uzgadniana w trakcie nadzoru konserwatorskiego prowadzonego podczas remontu kamienicy po uprzednim przedstawieniu próbek kolorów.

4. Konserwacja drewnianej stolarki drzwiowej.

   Demontaż i konserwacja poszczególnych elementów klamek, szyldów zamków itp. Usunięcie pozostałości malatury z drewna.

   Impregnacja miejsc odsłoniętych kolejno 6-8% roztworem preparatu chemicznego w toluenie.

   Flekowanie, lub wymiana elementów zniszczonych na nowe. W przypadku drzwi intarsjowanych – podklejenie odspojeń na klej glutynowy. Szerokie pęknięcia należy flekować drewnem gatunkowym, a następnie scalić kolorystycznie z otoczeniem . Drobne ubytki kitować klejowymi kitami z pyłem drzewnym lub Araldítem SV 427 z utwardzaczem HV 427. Gruntowanie powierzchni stolarki gruntami ftalowymi (2-krotnie). Pomiędzy pierwszą, a drugą warstwą podkładu uzupełnienie drobnych

ubytków szpachlą olejną. Szlifowanie powierzchni papierem ściernym goradacji 80-100. Opracowanie estetyczne - malowanie zewnętrzne końcowe.

Montaż klamek, szyldów zamków i innych elementów metalowych w swych pierwotnych miejscach.

Prace konserwatorskie drzwi prowadzić w wydzielonym pomieszczeniu o stałych warunkach klimatycznych, na masywnym, nieruchomym, płaskim stole (stołach). W związku z dużą liczbą drzwi do konserwacji zaleca się ich zdejmowanie z zawiasów i przenoszenie do pracowni bezpośrednio przed podjęciem prac konserwatorskich. Nie należy zdejmować drzwi z zawiasów i składować przez nieokreślony czas ze względu na wysokie ryzyko wystąpienia deformacji. W trakcie pracy rama drzwi musi być podparta klockami lub klinami i dodatkowo zamocowana do stołu przy pomocy ścisków stolarskich.

Drzwi po konserwacji niezwłocznie wieszać na zawiasach.

Szczegółowy program prac konserwatorski stolarki drzwiowej

Prace rozpocząć od demontażu okuć, szyldów, rozetek, wtórnych zamków, wkładek zamkowych, mocowań oraz szyb. Elementy oryginalne oznaczyć i przekazać do dalszej konserwacji. Szyby zwierciadlane zabezpieczyć w sztywnych pudełkach transportowych wykonanych z płyt osb i miękkiej pilśni.

Prace konserwatorskie rozpocząć od usunięcia wtórnych powłok lakierniczych przy pomocy środków spulchniających np. Remmers AGE, Bondex – Usuwacz Uniwersalny, Düfa Universal Abbeizer lub innych równoważnych. W przypadku drzwi pokrytych dekoracją intarsjowaną nie należy stosować technik termicznych (opalarki elektryczne). Nie należy oczyszczać powierzchni przy pomocy palników gazowych Stare powłoki należy usuwać ręcznie przy pomocy szpachli, dłut, noży i cyklin.

Po oczyszczeniu z nawarstwień powinno się przystąpić do szlifowania przy pomocy papierów ściernych różnego nasypu poczynając od gradacji 80. Szlifowanie należy zakończyć dopracowaniem powierzchni papierem ściernym o gradacji co najmniej 260. Papier ścierny należy nawinąć na drewniany klocek. Zabrania się stosowania szybkoobrotowych tarcz ściernych.

Intarsje i forniry szlifować od początku papierami o bardzo drobnej gradacji – 200-300. Odspojone od podłoża forniry i intarsje podklejać ręcznie. W tym przypadku powinien to być klej na bazie dyspersji polioctanu winylu. Miejsca klejone należy równomiernie,

płasko obciążyć, równocześnie należy podeprzeć spodnią stronę. Nie obciążać powierzchni bez podparcia.

Miejsca wymagające wymiany lub uzupełnienia ubytków wykonać technikami stolarskimi wpasowując element zamienny z gatunku analogicznego do oryginału. Nowe elementy wklejać przy pomocy klejów do drewna na bazie dyspersji polioctanu winylu, a następnie zacisnąć w ścisku stolarskim. Po wyschnięciu kleju wyprofilować element przy użyciu papieru ściernego.

Ubytki nie kwalifikujące się do wykonania flekowania wypełnić wysokiej jakości masą na spoiwie akrylowym z dodatkiem terpentyny. Po związaniu masy, powierzchnię zeszlifować.

Po zakończeniu szlifowania dokładnie odpylić powierzchnię przy pomocy odkurzacza przemysłowego z miękką szczotką lub zmieść za pomocą pędzla.

Przetrzeć powierzchnię drewna flanelą nasączoną alkoholem etylowym.

Po odparowaniu alkoholu powierzchnię drewna przetrzeć wełną stalową gradacji 00 a na powierzchniach fornirowanych i intarsjowanych 000 w celu zebrana ewentualnych włókien. Powierzchnię ram ostatecznie odkurzyć i przenieść elementy do czystego pomieszczenia w celu wykonania powłok malarskich.

Do lakierowania proponuje się wykorzystać lazurę poliuretanowo-akrylową, np. Remmers Compact-Lasur PU 3420 bezbarwny lub równoważną. Lazurę nakładać w dwóch warstwach, wykonując po wysezonowaniu pierwszej warstwy (około 1 doby) lekkie szli fowanie papierem ściernym o gradacji 400.

W przypadku przeszkleń tafle szkła osadzać na silikonie szklarskim np. Soudal w kolorze bezbarwnym lub równoważnym, a następnie, przed związaniem silikonu, zamocować listewki mocujące przy pomocy mosiężnych gwoździ z małym łbem o długości 10-15 mm. Nie dopuszczać do wycieków silikonu.

Blaszane okucia drzwi wahadłowych (tzw. brudownice) oczyścić z nawarstwień preparatem np. Metalgan lub równoważnym, usunąć ewentualne wgniecenia, uzupełnić dekoracyjne śrubunki, następnie lekko spatynować.

Po wysezonowaniu powłok malarskich ponownie zamocować elementy wyposażenia drzwi – szyldy, klamki, zawiasy itp. Czopy zawiasów, trzpienie i pracujące elementy okuć nasmarować olejem rafinowanym lub olejem wazelinowym.

Drzwi zawiesić w ramach i dokonać ewentualnych regulacji.

Do elementów wyposażenia małej skali lecz o dużym znaczeniu estetycznym należą różnego rodzaju klamki, gałki, uchwyty zamocowane do elementów wyposażenia wnętrza takich jak drzwi. Przy nich należy wykonać konieczne prace tj.oczyszczenie, naoliwienie, zabezpieczenia preparatami antykorozyjnymi i lakierami itp.

W przypadku dwuskrzydłowych drzwi intarsjowanych zabezpieczyć je na koniec warstwą dekoracyjno - ochronną.

Zaleca się użycie politury tradycyjnej na bazie alkoholu i szelaku. Ze względu na wysoki koszt czasochłonność prac wykonywanych w technikach tradycyjnych dopuszcza się zastosowanie współczesnych materiałów dekoracyjno-ochronnych na bazie żywic akrylowych o ile uzyskany efekt estetyczny będzie zbliżony do oryginału.

5. Konserwacja kamienia.

Oczyszczanie.

Prace rozpocząć od zabiegu oczyszczenia, który należy wykonać w dwóch etapach – najpierw przy użyciu odkurzaczy przemysłowych, sprężonego powietrza i twardych szczotek z tworzyw sztucznych usunąć luźne nawarstwienia, złogi kurzu i resztki wykutych wcześniej zapraw mineralnych. Następnie przystąpić do zasadniczego czyszczenia powierzchni nieinwazyjną metodą strumieniowania suchym lodem. Zaletą tej metody jest stosunkowo niskie zapylenie oraz brak wody jako medium. Metoda ta pozwoli efektywnie i stosunkowo szybko oczyścić detale kamienne. Po zakończeniu prac w danym wnętrzu wykonać dodatkowe odkurzanie z zastosowaniem czystych nasadek ze średnio-twardym włosiem.

W przypadku zabrudzeń na cokołach pochodzących od wosków i past polerskich do posadzek, w przypadku niezadowalających rezultatów oczyszczania suchym lodem, należy wykonać dodatkowe czynności konserwatorskie przy pomocy preparatu na bazie rozpuszczalników np. Coverax Losonit lub Coverax Losonit Forte lub równoważny. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż preparat ten wymaga zastosowania dodatkowych zabezpieczeń w miejscach, które nie będą oczyszczane (folia itp.).

Wstępne polerowanie

Na początek zasadnym jest wykonanie polerowania wstępnego na sucho lub z użyciem środków polerskich. Partie, które wymagają szlifowania powinno się zawerniksować Paraloidem B-72 (10 %) w celu uzyskania koloru kamienia niezbędnego do uzupełniania ubytków i fugowania.

Uzupełnienie ubytków

Po zakończeniu oczyszczania przystąpić do napraw ubytków w kamieniu.

Należy zwrócić również uwagę na opinię stanu technicznego kamienia wykonaną przez specjalistę w zakresie konserwacji kamienia.

Niewielkie punktowe ubytki proponuje się wypełnić fabrycznymi kitami do uzupełniania marmurów, bezbarwną dwuskładnikową żywicą poliestrową np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną. Większe ubytki wypełniać specjalną dwuskładnikową zaprawą epoksydową np. Akepox 2010 Transparent (Akemi) lub równoważną, którą można podbarwić pastami barwiącymi. Ilość i wysycenie dodatków ustalić oddzielnie dla każdego z zastosowanych na okładziny i detale gatunków kamienia.

Spoinowanie

Przestrzenie pomiędzy płytami okładzin ściennych układanymi na styk proponuje się pozostawić bez wypełnienia, co powinno podkreślić podziały architektoniczne. licowania ścian. Wypełnienia zaleca się zastosować w miejscach, gdzie układ płyt lub elementów kamiennych tworzy np. balustradę (styk tralek z pochwytem lub stopniem) Do ich wypełnienia należy zastosować masę żywicy np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną podbarwianą w masie na kolor odpowiedni do lokalnego wybarwienia podłoża.

Polerowanie

Po wypełnieniu ubytków przystąpić do polerowania. Zabieg na ścianach wykonywać z pomocniczego rusztowania lub podestów. Do polerowania można wykorzystać tlenek cynowy, ziemię okrzemkową z węglem drzewnym lub/ i przy pomocy dużych tarcz polerskich przy pomocy coraz drobniejszych segmentów o gradacji od 800 do 1500 lub większej. Stopień poleru należy skonsultować w ramach nadzoru konserwatorskiego. Po zakończeniu polerowania, powierzchnię kamienia podać impregnacji płynnymi środkami np. Anti-Fleck lub Anti-Fleck Nano (Akemi) lub równoważnymi. Przed rozpoczęciem prac impregnacyjnych zaleca się wykonanie próby na powierzchni 1-2 m2, aby sprawdzić działanie stosowanego środka.

6. Konserwacja osłon na grzejniki.

Prace konserwatorskie rozpocząć od oznaczenia poszczególnych krat trwałymi zawieszkami identyfikującymi obiekt i jego lokalizację w danym pomieszczeniu.

Następnie kraty zdjąć z zawiasów i przenieść do pracowni. Na miejscu wykonać szczegółową dokumentację stanu zachowania poszczególnych elementów krat. W zależności od wyników przeglądu podjąć decyzję w sprawie dalszego postępowania. Konserwację istniejących powłok rozpocząć od dokładnego oczyszczenia powierzchni krat przy pomocy sprężonego powietrza, odkurzaczy przemysłowych, miękkich szczotek i flaneli. W przypadku osłon grzejnikowych znajdujących się w złym stanie zachowania należy usunąć nawarstwienia preparatem np. Scansol. Tak przygotowaną powierzchnię oczyścić szczotkami metalowymi lub przez piaskowanie. Powierzchnię zabezpieczyć inhibitorem np. Epoxy brunox. Na zakończenie pomalować powierzchnię czarna farba olejną, matową. Kulki zdobnicze o powierzchni pozłoconej szlakmetalem na mixtion.

7. Konserwacja sufitu kasetonowego.

   Celem prac konserwatorskich będzie oczyszczenie wszystkich elementów sufitu z nawarstwień, podklejenie lub wzmocnienie elementów obluzowanych, demontaż wszystkich wtórnych mocowań (haki i gwoździe), wykonanie ponownego malowania powierzchni po przeprowadzeniu badań stratygraficznych i ostatecznym ustaleniu kolorystyki z WKZ. Prace należy prowadzić z rusztowań przejezdnych.

   Prace przy konserwacji sufitu należy rozpocząć od dokładnego odkurzenia powierzchni przy pomocy odkurzacza z miękką szczotką lub przy użyciu szerokich pędzli i sprężonego powietrza. Następnie należy przystąpić do oczyszczenia elementów sufitu przy użyciu detergentu, np. mydełka konserwatorskiego Vulpex lub Depan 2000 w roztworze z wodą dejonizowaną lub preparatu o równoważnych właściwościach. Następnie należy poddać powierzchnię sufitu kompleksowym pracom konserwatorskim polegającym na mechanicznym usunięciu wszystkich warstw malarskich. Powłoki usuwać preparatem spulchniającym np. Remmers AGE lub równoważnym. W miarę potrzeby wykonać lokalne szpachlowania. Brakujący tynk należy uzupełnić tynkiem wapienno -piaskowym lub fabrycznym tynkiem mineralnym np. firmy Remmers lub Keim. Powierzchnię pomalować farbami oddychającymi np. lateksowo-winylowymi - Para lub krzemianowymi firmy Remmers, Keim w odcieniach zgodnie z uzyskanymi wynikami badań stratygraficznych oraz w uzgodnieniu z WKZ .

8. Konserwacja Luster.

Tafle szkła oczyścić na sucho pędzelkiem lub miękka ściereczką z mikrofibry, następnie oczyścić wodą destylowaną, ewentualnie przy użyciu łagodnego detergentu np. do szkła. (należy unikać agresywnych środków czyszczących). Szprosy należy oczyścić miękkim pędzlem z kurzu. W przypadku prowadzony prac remontowych w Sali lustra należy zabezpieczyć płytami OSB lub tektura falista falistą.

9. Dopuszczalne jest przeszklenie galerii w kondygnacji pierwszej Sali Lustrzanej w formie przesuwnych tafli szklanych z możliwością całkowitego otwarcia.

10. Zastosowanie foli UV na górnych okrągłych oknach w celu eliminacji światła. (redukcja UV do 99% oraz redukcja światła widzialnego do 10-15%). Zastosowanie folii UV złagodzi kontrastowe światło, które wpływa negatywnie i przyspiesza korozję srebrzenia luster oraz zabezpieczy parkiet przed wpływem negatywnych promieni UV np. 3M Polska.

Sala Kominkowa

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed podjęciem prac konserwatorskich

2. Konserwacja parkietu taflowego:

   Parkiet został wykonany na ślepej podłodze. Tafle złożone zostały z ramiaka wypełnionego deskami łączonymi na styk, służącego jako podłoże dla wierzchniej warstwy dekoracyjnej. Podłoga dwuwarstwowa o średniej grubości około 3-3,5 cm, przy czym warstwa wierzchnia ma około 0,5 cm grubości. Warstwa ścierna to mozaika o różnych układach wzorów geometrycznych wykonana z drewna n.in. jesionowego i mahoniu. Pozostałą część tworzy warstwa podkładowa (płyta nośna) wykonana najprawdopodobniej z drewna sosnowego. Wierzchnią część mozaikową oraz nośną sklejono przy pomocy kleju kostnego. Tafle są bite do deskowania ślepej podłogi gwoździami bez główek i łączone na obce pióro.

   Prace konserwatorskie będą prowadzone na miejscu, bez demontażu. Tafle należy poddać dokładnym oględzinom i oznaczyć miejsca wymagające uzupełnień. Ubytki w wierzchniej warstwy uzupełniać listewkami drewna w gatunku zgodnym z oryginałem przy użyciu kleju na bazie polioctanu winylu, następnie powierzchnie należy scalić kolorystycznie z otoczeniem. W przypadku drobnych ubytków należy je wykitować

klejowymi kitami z pyłem drzewnym lub Aralditem SV427 z utwardzaczem Hv 427. Zaplamienia z substancji tłustych usuwać poprzez przecieranie tamponem zwilżonym w acetonie. Po uzupełnieniu ubytków wzoru, spoiny pomiędzy elementami wypełnić elastyczną szpachlówką akrylową barwioną w kolorze sąsiadującego drewna, a następnie całą górną powierzchnię panelu przeszlifować mechanicznie papierami ściernymi o gradacji 200-400 w celu wyrównania kolorystyki. Powierzchnię odpylić przy pomocy odkurzaczy przemysłowych i sprężonego powietrza. Dodatkowo zaleca się oczyszczenie powierzchni chemiczne tj. toluen czy benzyna lakowa, następnie wykonać impregnację preparatem np. Remmers Holzschutz-Grund lub równoważnym, a następnie przy pomocy wałka nałożyć warstwę oleju lnianego lub olejo-wosku aż do wysycenia wierzchniej warstwy drewna. Zaleca się wysycać powierzchnie podłogi woskiem rozpuszczonym w benzynie lakowej, którą należy nanosić ręcznie a następnie wcierać szmatkami. Po wstępnym związaniu preparatów wykonać mechaniczne polerowanie powierzchni tafli przy pomocy specjalistycznych padów polerskich.

Wszelkie prace przy konserwacji podłogi nie mogą zmniejszać grubości części intarsjowanej. Należy wobec tego przyjąć konserwację, zachowawczą poprzez odświeżenie i czyszczenie powierzchni wykorzystując przy tym metody odwracalne

3. Konserwacja powierzchni ścian.

   Wykonanie rekonstrukcji kolorystycznej na ścianach na podstawie przeprowadzonych badań stratygraficznych. W przypadku uzyskania wyników badań stratygraficznych o istniejącej polichromii barwnej na ścianach, które obecnie pokryte zostały tkaniną rekonstrukcję należy wykonać według technologii np. firmy Farby Kabe, farbą AQUATEX.

   Wstępnie proponuje się wykonanie malowania w technice krzemianowo - akrylowej po zatwierdzeniu kolorystyki i technologii przez komisję konserwatorską. Kolorystyka powinna być na bieżąco uzgadniana w trakcie nadzoru konserwatorskiego prowadzonego podczas remontu kamienicy po uprzednim przedstawieniu próbek kolorów.

4. Konserwacja drewnianej stolarki drzwiowej.

   Demontaż i konserwacja poszczególnych elementów klamek, szyldów zamków itp. Usunięcie pozostałości malatury z drewna.

Impregnacja miejsc odsłoniętych kolejno 6-8% roztworem preparatu chemicznego w toluenie.

Flekowanie, lub wymiana elementów zniszczonych na nowe. W przypadku drzwi intarsjowanych – podklejenie odspojeń na klej glutynowy. Szerokie pęknięcia należy flekować drewnem gatunkowym, a następnie scalić kolorystycznie z otoczeniem . Drobne ubytki kitować klejowymi kitami z pyłem drzewnym lub Araldítem SV 427 z utwardzaczem HV 427. Gruntowanie powierzchni stolarki gruntami ftalowymi (2-krotnie). Pomiędzy pierwszą, a drugą warstwą podkładu uzupełnienie drobnych ubytków szpachlą olejną. Szlifowanie powierzchni papierem ściernym goradacji 80-100. Opracowanie estetyczne - malowanie zewnętrzne końcowe.

Montaż klamek, szyldów zamków i innych elementów metalowych w swych pierwotnych miejscach.

Prace konserwatorskie drzwi prowadzić w wydzielonym pomieszczeniu o stałych warunkach klimatycznych, na masywnym, nieruchomym, płaskim stole (stołach). W związku z dużą liczbą drzwi do konserwacji zaleca się ich zdejmowanie z zawiasów i przenoszenie do pracowni bezpośrednio przed podjęciem prac konserwatorskich. Nie należy zdejmować drzwi z zawiasów i składować przez nieokreślony czas ze względu na wysokie ryzyko wystąpienia deformacji. W trakcie pracy rama drzwi musi być podparta klockami lub klinami i dodatkowo zamocowana do stołu przy pomocy ścisków stolarskich.

Drzwi po konserwacji niezwłocznie wieszać na zawiasach.

Szczegółowy program prac konserwatorski stolarki drzwiowej

Prace rozpocząć od demontażu okuć, szyldów, rozetek, wtórnych zamków, wkładek zamkowych, mocowań oraz szyb. Elementy oryginalne oznaczyć i przekazać do dalszej konserwacji. Szyby zwierciadlane zabezpieczyć w sztywnych pudełkach transportowych wykonanych z płyt osb i miękkiej pilśni.

Prace konserwatorskie rozpocząć od usunięcia wtórnych powłok lakierniczych przy pomocy środków spulchniających np. Remmers AGE, Bondex – Usuwacz Uniwersalny, Düfa Universal Abbeizer lub innych równoważnych. W przypadku drzwi pokrytych dekoracją intarsjowaną nie należy stosować technik termicznych (opalarki elektryczne). Nie należy oczyszczać powierzchni przy pomocy palników gazowych Stare powłoki należy usuwać ręcznie przy pomocy szpachli, dłut, noży i cyklin.

Po oczyszczeniu z nawarstwień powinno się przystąpić do szlifowania przy pomocy papierów ściernych różnego nasypu poczynając od gradacji 80. Szlifowanie należy zakończyć dopracowaniem powierzchni papierem ściernym o gradacji co najmniej 260. Papier ścierny należy nawinąć na drewniany klocek. Zabrania się stosowania szybkoobrotowych tarcz ściernych.

Intarsje i forniry szlifować od początku papierami o bardzo drobnej gradacji – 200-300.

Odspojone od podłoża forniry i intarsje podklejać ręcznie. W tym przypadku powinien to być klej na bazie dyspersji polioctanu winylu. Miejsca klejone należy równomiernie, płasko obciążyć, równocześnie należy podeprzeć spodnią stronę. Nie obciążać powierzchni bez podparcia.

Miejsca wymagające wymiany lub uzupełnienia ubytków wykonać technikami stolarskimi wpasowując element zamienny z gatunku analogicznego do oryginału. Nowe elementy wklejać przy pomocy klejów do drewna na bazie dyspersji polioctanu winylu, a następnie zacisnąć w ścisku stolarskim. Po wyschnięciu kleju wyprofilować element przy użyciu papieru ściernego.

Ubytki nie kwalifikujące się do wykonania flekowania wypełnić wysokiej jakości masą na spoiwie akrylowym z dodatkiem terpentyny. Po związaniu masy, powierzchnię zeszlifować.

Po zakończeniu szlifowania dokładnie odpylić powierzchnię przy pomocy odkurzacza przemysłowego z miękką szczotką lub zmieść za pomocą pędzla.

Przetrzeć powierzchnię drewna flanelą nasączoną alkoholem etylowym.

Po odparowaniu alkoholu powierzchnię drewna przetrzeć wełną stalową gradacji 00 a na powierzchniach fornirowanych i intarsjowanych 000 w celu zebrana ewentualnych włókien. Powierzchnię ram ostatecznie odkurzyć i przenieść elementy do czystego pomieszczenia w celu wykonania powłok malarskich.

Do lakierowania proponuje się wykorzystać lazurę poliuretanowo-akrylową, np. Rem-mers Compact-Lasur PU 3420 bezbarwny lub równoważną. Lazurę nakładać w dwóch warstwach, wykonując po wysezonowaniu pierwszej warstwy (około 1 doby) lekkie szli fowanie papierem ściernym o gradacji 400.

W przypadku przeszkleń tafle szkła osadzać na silikonie szklarskim np. Soudal w kolorze bezbarwnym lub równoważnym, a następnie, przed związaniem silikonu, zamocować listewki mocujące przy pomocy mosiężnych gwoździ z małym łbem o długości 10-15 mm. Nie dopuszczać do wycieków silikonu.

Blaszane okucia drzwi wahadłowych (tzw. brudownice) oczyścić z nawarstwień preparatem np. Metalgan lub równoważnym, usunąć ewentualne wgniecenia, uzupełnić dekoracyjne śrubunki, następnie lekko spatynować.

Po wysezonowaniu powłok malarskich ponownie zamocować elementy wyposażenia drzwi – szyldy, klamki, zawiasy itp. Czopy zawiasów, trzpienie i pracujące elementy okuć nasmarować olejem rafinowanym lub olejem wazelinowym.

Drzwi zawiesić w ramach i dokonać ewentualnych regulacji.

Do elementów wyposażenia małej skali lecz o dużym znaczeniu estetycznym należą różnego rodzaju klamki, gałki, uchwyty zamocowane do elementów wyposażenia wnętrza takich jak drzwi. Przy nich należy wykonać konieczne prace tj.oczyszczenie, naoliwienie, zabezpieczenia preparatami antykorozyjnymi i lakierami itp.

W przypadku dwuskrzydłowych drzwi intarsjowanych zabezpieczyć je na koniec warstwą dekoracyjno - ochronną.

Zaleca się użycie politury tradycyjnej na bazie alkoholu i szelaku. Ze względu na wysoki koszt czasochłonność prac wykonywanych w technikach tradycyjnych dopuszcza się zastosowanie współczesnych materiałów dekoracyjno-ochronnych na bazie żywic akrylowych o ile uzyskany efekt estetyczny będzie zbliżony do oryginału.

5. Konserwacja kamienia.

   Oczyszczanie.

   Prace rozpocząć od zabiegu oczyszczenia, który należy wykonać w dwóch etapach – najpierw przy użyciu odkurzaczy przemysłowych, sprężonego powietrza i twardych szczotek z tworzyw sztucznych usunąć luźne nawarstwienia, złogi kurzu i resztki wykutych wcześniej zapraw mineralnych. Następnie przystąpić do zasadniczego czyszczenia powierzchni nieinwazyjną metodą strumieniowania suchym lodem. Zaletą tej metody jest stosunkowo niskie zapylenie oraz brak wody jako medium, która w połączeniu z piaskiem i pyłem utworzyłaby kłopotliwe we wnętrzu błoto. Metoda ta pozwoli efektywnie i stosunkowo szybko oczyścić detale kamienne. Po zakończeniu prac w danym wnętrzu wykonać dodatkowe odkurzanie z zastosowaniem czystych nasadek ze średnio-twardym włosiem.

   W przypadku zabrudzeń na cokołach pochodzących od wosków i past polerskich do posadzek, w przypadku niezadowalających rezultatów oczyszczania suchym lodem, należy wykonać dodatkowe czynności konserwatorskie przy pomocy preparatu na bazie

rozpuszczalników np. Coverax Losonit lub Coverax Losonit Forte lub równoważny. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż preparat ten wymaga zastosowania dodatkowych zabezpieczeń w miejscach, które nie będą oczyszczane (folia itp.).

Wstępne polerowanie

Na początek zasadnym jest wykonanie polerowania wstępnego na sucho lub z uzyciem środków polerskich. Partie które wymagają szlifowania powinno się zawerniksować Paraloidem B-72 (10 %) w celu uzyskania koloru kamienia niezbędnego do uzupełniania ubytków i fugowania.

Uzupełnienie ubytków

Po zakończeniu oczyszczania przystąpić do napraw ubytków w kamieniu. Należy zwrócić również uwagę na opinię stanu technicznego kamienia wykonaną przez specjalistę w zakresie konserwacji kamienia.

Niewielkie punktowe ubytki proponuje się wypełnić fabrycznymi kitami do uzupełniania marmurów, bezbarwną dwuskładnikową żywicą poliestrową np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną. Większe ubytki wypełniać specjalną dwuskładnikową zaprawą epoksydową np. Akepox 2010 Transparent (Akemi) lub równoważną, którą można podbarwić pastami barwiącymi. Ilość i wysycenie dodatków ustalić oddzielnie dla każdego z zastosowanych na okładziny i detale gatunków kamienia.

Spoinowanie

Przestrzenie pomiędzy płytami okładzin ściennych układanymi na styk proponuje się pozostawić bez wypełnienia, co powinno podkreślić podziały architektoniczne licowania ścian. Wypełnienia zaleca się zastosować w miejscach, gdzie układ płyt lub elementów kamiennych tworzy np. balustradę (styk tralek z pochwytem lub stopniem) Do ich wypełnienia należy zastosować masę żywicy np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną podbarwianą w masie na kolor odpowiedni do lokalnego wybarwienia podłoża.

Polerowanie

Po wypełnieniu ubytków przystąpić do polerowania. Zabieg na ścianach wykonywać z pomocniczego rusztowania lub podestów. Do polerowania można wykorzystać tlenek cynowy, ziemię okrzemkową z węglem drzewnym lub/ i przy pomocy dużych tarcz polerskich przy pomocy coraz drobniejszych segmentów o gradacji od 800 do 1500 lub większej. Stopień poleru należy skonsultować w ramach nadzoru konserwatorskiego.

Po zakończeniu polerowania, powierzchnię kamienia podać impregnacji płynnymi środkami np. Anti-Fleck lub Anti-Fleck Nano (Akemi) lub równoważnymi. Przed rozpoczęciem prac impregnacyjnych zaleca się wykonanie próby na powierzchni 1-2 m2, aby sprawdzić działanie stosowanego środka

6. Konserwacja osłon na grzejniki.

   Prace konserwatorskie rozpocząć od oznaczenia poszczególnych krat trwałymi zawieszkami identyfikującymi obiekt i jego lokalizację w danym pomieszczeniu. Następnie kraty zdjąć z zawiasów i przenieść do pracowni. Na miejscu wykonać szczegółową dokumentację stanu zachowania poszczególnych elementów krat. W zależności od wyników przeglądu podjąć decyzję w sprawie dalszego postępowania. Konserwację istniejących powłok rozpocząć od dokładnego oczyszczenia powierzchni krat przy pomocy sprężonego powietrza, odkurzaczy przemysłowych, miękkich szczotek i flaneli. W przypadku osłon grzejnikowych znajdujących się w złym stanie zachowania należy usunąc nawarstwienia preparatem Scansol. Tak przygotowana powierzchnie oczyścić szczotkami metalowymi lub przez piaskowanie. Powierzchni ę zabezpieczyć inhibitorem Epoxy brunox. Na zakończenie pomalować powierzchnię czarna farba olejną, matową. Kulki zdobnicze o powierzchni pozłoconej Szlagmetalem na Mixtion.

7. Konserwacja sufitu kasetonowego.

   Celem prac konserwatorskich będzie oczyszczenie wszystkich elementów sufitu z nawarstwień, podklejenie lub wzmocnienie elementów obluzowanych, demontaż wszystkich wtórnych mocowań, wykonanie ponownego malowania powierzchni po przeprowadzeniu badań stratygraficznych i ostatecznym ustaleniu kolorystyki z WKZ. Prace należy prowadzić z rusztowań przejezdnych.

   Prace przy konserwacji stropu należy rozpocząć od dokładnego odkurzenia powierzchni przy pomocy odkurzacza z miękką szczotką lub przy użyciu szerokich pędzli i sprężonego powietrza. Następnie należy przystąpić do oczyszczenia elementów stropu przy użyciu detergentu, np. mydełka konserwatorskiego Vulpex lub Depan 2000 w roztworze z wodą dejonizowaną lub preparatu o równoważnych właściwościach. Następnie należy poddać powierzchnię stropu kompleksowym pracom konserwatorskim polegającym na mechanicznym usunięciu wszystkich warstw

malarskich. Powłoki usuwać preparatem spulchniającym np. Remmers AGE lub równoważnym. W miarę potrzeby wykonać lokalne szpachlowania. Brakujący tynk należy uzupełnić tynkiem wapienno -piaskowym lub fabrycznym tynkiem mineralnym np. firmy Remmers lub Keim. Powierzchnię pomalować farbami oddychającymi np. lateksowo-wynylowymi -Para lub krzemianowymi firmy Remmers, Keim w odcieniach zgodnie z wynikami badań stratygraficznych oraz w uzgodnieniu z WKZ .

8. Wymiana rolet na żaluzje okienne w kolorze okien. Żaluzje w kolorze ramy okiennej montowane na dolnych, prostokątnych oknach

9. Montaż folii przeciwsłonecznej na szybie okrągłych okien. Folia powinna być niewidoczna od zewnątrz i nie zmieniać kolorystyki zewnętrznej szyb.

10. Montaż nowego oświetlenia - listwy led na gzymsie przysufitowym w sposób niewidoczny dla osób przebywających w Sali,

Hol Parter

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed podjęciem prac konserwatorskich.

2. Konserwacja posadzki.

   Prace rozpocząć od dokładnego przeglądu płyt posadzki pod kątem ich przylegania do podłoża. W szczególności należy sprawdzić płyty wysunięte powyżej płaszczyzny posadzki -jeśli takie zostaną wytypowane- są one najprawdopodobniej odspojone od podłoża i zagrożone są pęknięciem. Czynność wykonywać długą (ok. 3 m) łatą aluminiową z poziomnicą oraz młotkiem z twardej gumy. Lokalizację obluzowanych płyt nanieść na roboczy rysunek.

   W następnym etapie prac przystąpić do naprawy ubytków oraz wymiany wtórnych, nieprawidłowo wykonanych fleków i wypełnień z zapraw mineralnych. Do wymiany należy zakwalifikować wszystkie fleki lub uzupełnienia które wykonano z innego gatunku kamienia, wykonano w sposób nieestetyczny, wykonano np. z betonu

   Do taszlowania przeznaczone są również pozostałe ubytki w posadzce, których głębokość jest większa niż 1,5 cm, a długość 5 cm.

Gniazda wykonać metodą na „jaskółczy ogon" lub prostokątne – w zależności od lokalnych możliwości dopasowania. Fleki wklejać przy użyciu żywicy epoksydowej np. Epidian 5 z utwardzaczem Z-1 lub równoważnej. W celu dopasowania kolorystycznego, proponuje się domieszkować zaczyn żywicy z pigmentami mineralnymi o kolorze i nasyceniu zbliżonym do miejscowej barwy kamienia.

3. Konserwacja powierzchni ścian.

   Wykonanie rekonstrukcji kolorystycznej na ścianach na podstawie przeprowadzonych badań stratygraficznych. Rekonstrukcję należy wykonać według technologii np. firmy Farby Kabe ,farbą AQUATEX.

   Wstępnie proponuje się wykonanie malowania w technice krzemianowo - akrylowej po zatwierdzeniu kolorystyki i technologii przez komisję konserwatorską. Kolorystyka powinna być na bieżąco uzgadniana w trakcie nadzoru konserwatorskiego prowadzonego podczas remontu kamienicy po uprzednim przedstawieniu próbek kolorów.

4. Konserwacja drewnianej stolarki drzwiowej, prowadzącej do wyjścia.

   Demontaż i konserwacja poszczególnych elementów klamek, szyldów zamków itp. Usunięcie pozostałości malatury z drewna.

   Impregnacja miejsc odsłoniętych kolejno 6-8% roztworem preparatu chemicznego w toluenie.

   Flekowanie, lub wymiana elementów zniszczonych na nowe. W przypadku drzwi intarsjowanych – podklejenie odspojeń na klej glutynowy. Szerokie pęknięcia należy flekować drewnem gatunkowym, a następnie scalić kolorystycznie z otoczeniem . Drobne ubytki kitować klejowymi kitami z pyłem drzewnym lub Araldítem SV 427 z utwardzaczem HV 427. Gruntowanie powierzchni stolarki gruntami ftalowymi (2-krotnie). Pomiędzy pierwszą, a drugą warstwą podkładu uzupełnienie drobnych ubytków szpachlą olejną. Szlifowanie powierzchni papierem ściernym goradacji 80-100. Opracowanie estetyczne - malowanie zewnętrzne końcowe.

   Montaż klamek, szyldów zamków i innych elementów metalowych w swych pierwotnych miejscach.

   Prace konserwatorskie drzwi prowadzić w wydzielonym pomieszczeniu o stałych warunkach klimatycznych, na masywnym, nieruchomym, płaskim stole (stołach). W

związku z dużą liczbą drzwi do konserwacji zaleca się ich zdejmowanie z zawiasów i przenoszenie do pracowni bezpośrednio przed podjęciem prac konserwatorskich. Nie należy zdejmować drzwi z zawiasów i składować przez nieokreślony czas ze względu na wysokie ryzyko wystąpienia deformacji. W trakcie pracy rama drzwi musi być podparta klockami lub klinami i dodatkowo zamocowana do stołu przy pomocy ścisków stolarskich.

Drzwi po konserwacji niezwłocznie wieszać na zawiasach.

Szczegółowy program prac konserwatorski stolarki drzwiowej

Prace rozpocząć od demontażu okuć, szyldów, rozetek, wtórnych zamków, wkładek zamkowych, mocowań oraz szyb. Elementy oryginalne oznaczyć i przekazać do dalszej konserwacji. Szyby zwierciadlane zabezpieczyć w sztywnych pudełkach transportowych wykonanych z płyt osb i miękkiej pilśni.

Prace konserwatorskie rozpocząć od usunięcia wtórnych powłok lakierniczych przy pomocy środków spulchniających np. Remmers AGE, Bondex – Usuwacz Uniwersalny, Düfa Universal Abbeizer lub innych równoważnych. W przypadku drzwi pokrytych dekoracją intarsjowaną nie należy stosować technik termicznych (opalarki elektryczne). Nie należy oczyszczać powierzchni przy pomocy palników gazowych Stare powłoki należy usuwać ręcznie przy pomocy szpachli, dłut, noży i cyklin.

Po oczyszczeniu z nawarstwień powinno się przystąpić do szlifowania przy pomocy papierów ściernych różnego nasypu poczynając od gradacji 80. Szlifowanie należy zakończyć dopracowaniem powierzchni papierem ściernym o gradacji co najmniej 260. Papier ścierny należy nawinąć na drewniany klocek. Zabrania się stosowania szybkoobrotowych tarcz ściernych.

Intarsje i forniry szlifować od początku papierami o bardzo drobnej gradacji – 200-300. Odspojone od podłoża forniry i intarsje podklejać ręcznie. W tym przypadku powinien to być klej na bazie dyspersji polioctanu winylu. Miejsca klejone należy równomiernie, płasko obciążyć, równocześnie należy podeprzeć spodnią stronę. Nie obciążać powierzchni bez podparcia.

Miejsca wymagające wymiany lub uzupełnienia ubytków wykonać technikami stolarskimi wpasowując element zamienny z gatunku analogicznego do oryginału. Nowe elementy wklejać przy pomocy klejów do drewna na bazie dyspersji polioctanu

winylu, a następnie zacisnąć w ścisku stolarskim. Po wyschnięciu kleju wyprofilować element przy użyciu papieru ściernego.

Ubytki nie kwalifikujące się do wykonania flekowania wypełnić wysokiej jakości masą na spoiwie akrylowym z dodatkiem terpentyny. Po związaniu masy, powierzchnię zeszlifować.

Po zakończeniu szlifowania dokładnie odpylić powierzchnię przy pomocy odkurzacza przemysłowego z miękką szczotką lub zmieść za pomocą pędzla.

Przetrzeć powierzchnię drewna flanelą nasączoną alkoholem etylowym.

Po odparowaniu alkoholu powierzchnię drewna przetrzeć wełną stalową gradacji 00 a na powierzchniach fornirowanych i intarsjowanych 000 w celu zebrana ewentualnych włókien. Powierzchnię ram ostatecznie odkurzyć i przenieść elementy do czystego pomieszczenia w celu wykonania powłok malarskich.

Do lakierowania proponuje się wykorzystać lazurę poliuretanowo-akrylową, np. Remmers Compact-Lasur PU 3420 bezbarwny lub równoważną. Lazurę nakładać w dwóch warstwach, wykonując po wysezonowaniu pierwszej warstwy (około 1 doby) lekkie szli fowanie papierem ściernym o gradacji 400.

W przypadku przeszkleń tafle szkła osadzać na silikonie szklarskim np. Soudal w kolorze bezbarwnym lub równoważnym, a następnie, przed związaniem silikonu, zamocować listewki mocujące przy pomocy mosiężnych gwoździ z małym łbem o długości 10-15 mm. Nie dopuszczać do wycieków silikonu.

Blaszane okucia drzwi wahadłowych (tzw. brudownice) oczyścić z nawarstwień preparatem np. Metalgan lub równoważnym, usunąć ewentualne wgniecenia, uzupełnić dekoracyjne śrubunki, następnie lekko spatynować.

Po wysezonowaniu powłok malarskich ponownie zamocować elementy wyposażenia drzwi – szyldy, klamki, zawiasy itp. Czopy zawiasów, trzpienie i pracujące elementy okuć nasmarować olejem rafinowanym lub olejem wazelinowym.

Drzwi zawiesić w ramach i dokonać ewentualnych regulacji.

Do elementów wyposażenia małej skali lecz o dużym znaczeniu estetycznym należą różnego rodzaju klamki, gałki, uchwyty zamocowane do elementów wyposażenia wnętrza takich jak drzwi. Przy nich należy wykonać konieczne prace tj.oczyszczenie, naoliwienie, zabezpieczenia preparatami antykorozyjnymi i lakierami itp.

W przypadku dwuskrzydłowych drzwi intarsjowanych zabezpieczyć je na koniec warstwą dekoracyjno - ochronną.

Zaleca się użycie politury tradycyjnej na bazie alkoholu i szelaku. Ze względu na wysoki koszt czasochłonność prac wykonywanych w technikach tradycyjnych dopuszcza się zastosowanie współczesnych materiałów dekoracyjno-ochronnych na bazie żywic akrylowych o ile uzyskany efekt estetyczny będzie zbliżony do oryginału.
W przypadku uzupełnienie szczeliny drzwiowej należy uzupełnić ją wklejając cienki pasek drewna z tego samego gatunku. Dolna krawędź powinna zostać pokryta impregnatem do drewna narażanego na wilgoć (np. Remmers)

5. Konserwacja kamienia.

Oczyszczanie.

Prace rozpocząć od zabiegu oczyszczenia, który należy wykonać w dwóch etapach – najpierw przy użyciu odkurzaczy przemysłowych, sprężonego powietrza i twardych szczotek z tworzyw sztucznych usunąć luźne nawarstwienia, złogi kurzu i resztki wykutych wcześniej zapraw mineralnych. Następnie przystąpić do zasadniczego czyszczenia powierzchni nieinwazyjną metodą strumieniowania suchym lodem. Zaletą tej metody jest stosunkowo niskie zapylenie oraz brak wody jako medium, która w połączeniu z piaskiem i pyłem utworzyłaby kłopotliwe we wnętrzu błoto. Metoda ta pozwoli efektywnie i stosunkowo szybko oczyścić detale kamienne. Po zakończeniu prac w danym wnętrzu wykonać dodatkowe odkurzanie z zastosowaniem czystych nasadek ze średnio-twardym włosiem.
W przypadku zabrudzeń na cokołach pochodzących od wosków i past polerskich do posadzek, w przypadku niezadowalających rezultatów oczyszczania suchym lodem, należy wykonać dodatkowe czynności konserwatorskie przy pomocy preparatu na bazie rozpuszczalników np. Coverax Losonit lub Coverax Losonit Forte lub równoważny. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż preparat ten wymaga zastosowania dodatkowych zabezpieczeń w miejscach, które nie będą oczyszczane (folia itp.).

Wstępne polerowanie

Na początek zasadnym jest wykonanie polerowania wstępnego na sucho lub z użyciem środków polerskich. Partie które wymagają szlifowania powinno się zawerniksować Paraloidem B-72 (10 %) w celu uzyskania koloru kamienia niezbędnego do uzupełniania ubytków i fugowania.

Uzupełnienie ubytków

Po zakończeniu oczyszczania przystąpić do napraw ubytków w kamieniu. Należy zwrócić również uwagę na opinię stanu technicznego kamienia wykonaną przez specjalistę w zakresie konserwacji kamienia.

Niewielkie punktowe ubytki proponuje się wypełnić fabrycznymi kitami do uzupełniania marmurów, bezbarwną dwuskładnikową żywicą poliestrową np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną. Większe ubytki wypełniać specjalną dwuskładnikową zaprawą epoksydową np. Akepox 2010 Transparent (Akemi) lub równoważną, którą można podbarwić pastami barwiącymi. Ilość i wysycenie dodatków ustalić oddzielnie dla każdego z zastosowanych na okładziny i detale gatunków kamienia.

Spoinowanie

Przestrzenie pomiędzy płytami okładzin ściennych układanymi na styk proponuje się pozostawić bez wypełnienia, co powinno podkreślić podziały architektoniczne licowania ścian. Wypełnienia zaleca się zastosować w miejscach, gdzie układ płyt lub elementów kamiennych tworzy np. balustradę (styk tralek z pochwytem lub stopniem) Do ich wypełnienia należy zastosować masę żywicy np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną podbarwianą w masie na kolor odpowiedni do lokalnego wybarwienia podłoża.

Polerowanie

Po wypełnieniu ubytków przystąpić do polerowania. Zabieg na ścianach wykonywać z pomocniczego rusztowania lub podestów. Do polerowania można wykorzystać tlenek cynowy, ziemię okrzemkową z węglem drzewnym lub/ i przy pomocy dużych tarcz polerskich przy pomocy coraz drobniejszych segmentów o gradacji od 800 do 1500 lub większej. Stopień poleru należy skonsultować w ramach nadzoru konserwatorskiego. Po zakończeniu polerowania, powierzchnię kamienia podać impregnacji płynnymi środkami np. Anti-Fleck lub Anti-Fleck Nano (Akemi) lub równoważnymi. Przed rozpoczęciem prac impregnacyjnych zaleca się wykonanie próby na powierzchni 1-2 m2, aby sprawdzić działanie stosowanego środka.

6. Wykonanie rekonstrukcji skrzydeł drzwiowych prowadzących do wnętrz pomieszczeń na podstawie wzorów nawiązujących do drzwi I pietra. Wzór skrzydeł drzwiowych powinien zostać zaakceptowany przez WKZ.

7. Wykonanie rekonstrukcji skrzydeł drzwiowych prowadzących z przedsionka do holu, nowe skrzydła drzwiowe powinny zostać odtworzone zgodnie ze stylistyką głównych drzwi wejściowych.

8. Wykonanie rekonstrukcji skrzydeł drzwiowych, wejściowych na osi krótszej elewacji, prowadzących na parking. Otwór drzwiowy dwuskrzydłowy 12 kwaterowy , trójpodziałowy. Skrzydło szersze dwudzielne, zaakcentowane na osi profilowana szeroką listwą. Skrzydło węższe jednodzielne czterokwaterowe. Kwatery ujęte w profilowane listwy.

9. Wykonanie rekonstrukcji skrzydeł drzwiowych prowadzących do Sali Widowiskowej – drzwi powinny być stylizowane na podobieństwo drzwi wejściowych do budynku, zgodnie z projektem wnętrz.

10. Demontaż i usunięcie wtórnych obrazów powyżej drzwi w części dłuższego korytarza holu.

11. Demontaż wtórnych okładzin lustrzanych wokół otworów drzwiowych w części dłuższego korytarza w holu.

12. Dopuszcza się zastosowanie luster w płycinach pomiędzy drzwiami. Forma luster dostosowana do układu sztukaterii o ściętych narożnikach (analogiczny kształt luster sugerowany jest w klatce schodowej prowadzącej na hol I piętra).

13. Przywrócenie oryginalnego otworu okiennego w części wiatrołapu od strony wschodniej, w miejscu zachowanej opaski i fragmentu parapetu. (Z uwagi na zmianę lokalizacji punktu informacyjnego w części szatni).

14. Montaż na ścianie holu systemu wystawienniczego linkowego-przyściennego w miejsce ruchomych banerów reklamujących szkoły tańca.

Hol I piętro wraz z klatką schodową

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed podjęciem prac konserwatorskich.

2. Konserwacja parkietu klepkowego.

   Prace rozpocząć od przeglądu stanu zachowania parkietu. Wyodrębnić miejsca gdzie parkiet odspoił się od podłoża. W miejscach tych w spoinach pomiędzy klepkami wykonać odwierty o średnicy około 3 mm i przeprowadzić iniekcję przy użyciu kleju poliuretanowego np. Uzin MK34 lub równoważnego.

   Renowację rozpocząć od ich gruntownego odkurzenia przy pomocy przemysłowych odkurzaczy z miękkimi szczotkami. W trakcie odkurzania zwracać szczególną uwagę na spoiny parkietu oraz narożniki pomieszczeń. Następnie przystąpić do miejscowych napraw parkietu – wymiany uszkodzonych klepek, lub wstawieniu fleków w miejscach ubytków. Klepki wklejać klej poliuretanowy np. Wakol PU 210 lub równoważny. Następnie przystąpić do wykonania maszynowego szlifowania powierzchni drewna. Przeprowadzić zabieg kompleksowego cyklinowania powierzchni parkietu przy pomocy cykliny taśmowej. Cyklinowanie wykonać co najmniej trzykrotnie wykorzystując papiery o co-raz drobniejszym nasypie, np. 80, 100 i 140. W trakcie wykonywania cyklinowania oraz po jego zakończeniu wymagane jest stosowanie oddzielnego, czystego obuwia do poruszania się wewnątrz pomieszczenia. Uwaga, po pierwszym szlifowaniu dokonać przeglądu powierzchni posadzki i w razie potrzeby wykonać dodatkowe spoinowanie powierzchni przy pomocy specjalistycznego spoiwa na bazie żywic akrylowych np. Pall X-Kitt lub równoważnego zmieszanego z pyłem drzewnym. Następnie, po związaniu kitów w spoinach dokończyć szlifowanie posadzki. Po dokładnym odkurzeniu i odpyleniu podłóg przystąpić do nakładania warstwy oleju. Proponuje się zastosowanie technologii olejowania na zimno specjalistycznym olejo-woskiem prze-znaczonym do podłóg intensywnie eksploatowanych w kolorze jasny dąb np. Pallmann Magic Oil 2K lub równoważny. Wosk nakładać dwukrotnie, zgodnie z instrukcją techniczną.

3. Konserwacja powierzchni ścian.

Wykonanie rekonstrukcji kolorystycznej na ścianach na podstawie przeprowadzonych badań stratygraficznych. Rekonstrukcję należy wykonać według technologii np. firmy Farby Kabe ,farbą AQUATEX.

Wstępnie proponuje się wykonanie malowania w technice krzemianowo - akrylowej po zatwierdzeniu kolorystyki i technologii przez komisję konserwatorską. Kolorystyka powinna być na bieżąco uzgadniana w trakcie nadzoru konserwatorskiego prowadzonego podczas remontu kamienicy po uprzednim przedstawieniu próbek kolorów.

4. Konserwacja drewnianej stolarki drzwiowej.

Demontaż i konserwacja poszczególnych elementów klamek, szyldów zamków itp. Usunięcie pozostałości malatury z drewna.

Impregnacja miejsc odsłoniętych kolejno 6-8% roztworem preparatu chemicznego w toluenie.

Flekowanie, lub wymiana elementów zniszczonych na nowe. W przypadku drzwi intarsjowanych – podklejenie odspojeń na klej glutynowy. Szerokie pęknięcia należy flekować drewnem gatunkowym, a następnie scalić kolorystycznie z otoczeniem . Drobne ubytki kitować klejowymi kitami z pyłem drzewnym lub Araldítem SV 427 z utwardzaczem HV 427. Gruntowanie powierzchni stolarki gruntami ftalowymi (2-krotnie). Pomiędzy pierwszą, a drugą warstwą podkładu uzupełnienie drobnych ubytków szpachlą olejną. Szlifowanie powierzchni papierem ściernym goradacji 80-100. Opracowanie estetyczne - malowanie zewnętrzne końcowe.

Montaż klamek, szyldów zamków i innych elementów metalowych w swych pierwotnych miejscach.

Prace konserwatorskie drzwi prowadzić w wydzielonym pomieszczeniu o stałych warunkach klimatycznych, na masywnym, nieruchomym, płaskim stole (stołach). W związku z dużą liczbą drzwi do konserwacji zaleca się ich zdejmowanie z zawiasów i przenoszenie do pracowni bezpośrednio przed podjęciem prac konserwatorskich. Nie należy zdejmować drzwi z zawiasów i składować przez nieokreślony czas ze względu na wysokie ryzyko wystąpienia deformacji. W trakcie pracy rama drzwi musi być podparta klockami lub klinami i dodatkowo zamocowana do stołu przy pomocy ścisków stolarskich.

Drzwi po konserwacji niezwłocznie wieszać na zawiasach.

Szczegółowy program prac konserwatorski stolarki drzwiowej

Prace rozpocząć od demontażu okuć, szyldów, rozetek, wtórnych zamków, wkładek zamkowych, mocowań oraz szyb. Elementy oryginalne oznaczyć i przekazać do dalszej konserwacji. Szyby zwierciadlane zabezpieczyć w sztywnych pudełkach transportowych wykonanych z płyt osb i miękkiej pilśni.

Prace konserwatorskie rozpocząć od usunięcia wtórnych powłok lakierniczych przy pomocy środków spulchniających np. Remmers AGE, Bondex – Usuwacz Uniwersalny, Düfa Universal Abbeizer lub innych równoważnych. W przypadku drzwi pokrytych dekoracją intarsjowaną nie należy stosować technik termicznych (opalarki elektryczne). Nie należy oczyszczać powierzchni przy pomocy palników gazowych Stare powłoki należy usuwać ręcznie przy pomocy szpachli, dłut, noży i cyklin.

Po oczyszczeniu z nawarstwień powinno się przystąpić do szlifowania przy pomocy papierów ściernych różnego nasypu poczynając od gradacji 80. Szlifowanie należy zakończyć dopracowaniem powierzchni papierem ściernym o gradacji co najmniej 260. Papier ścierny należy nawinąć na drewniany klocek. Zabrania się stosowania szybkoobrotowych tarcz ściernych.

Intarsje i forniry szlifować od początku papierami o bardzo drobnej gradacji – 200-300.

Odspojone od podłoża forniry i intarsje podklejać ręcznie. W tym przypadku powinien to być klej na bazie dyspersji polioctanu winylu. Miejsca klejone należy równomiernie, płasko obciążyć, równocześnie należy podeprzeć spodnią stronę. Nie obciążać powierzchni bez podparcia.

Miejsca wymagające wymiany lub uzupełnienia ubytków wykonać technikami stolarskimi wpasowując element zamienny z gatunku analogicznego do oryginału. Nowe elementy wklejać przy pomocy klejów do drewna na bazie dyspersji polioctanu winylu, a następnie zacisnąć w ścisku stolarskim. Po wyschnięciu kleju wyprofilować element przy użyciu papieru ściernego.

Ubytki nie kwalifikujące się do wykonania flekowania wypełnić wysokiej jakości masą na spoiwie akrylowym z dodatkiem terpentyny. Po związaniu masy, powierzchnię zeszlifować.

Po zakończeniu szlifowania dokładnie odpylić powierzchnię przy pomocy odkurzacza przemysłowego z miękką szczotką lub zmieść za pomocą pędzla.

Przetrzeć powierzchnię drewna flanelą nasączoną alkoholem etylowym.

Po odparowaniu alkoholu powierzchnię drewna przetrzeć wełną stalową gradacji 00 a na powierzchniach fornirowanych i intarsjowanych 000 w celu zebrana ewentualnych włókien. Powierzchnię ram ostatecznie odkurzyć i przenieść elementy do czystego pomieszczenia w celu wykonania powłok malarskich.

Do lakierowania proponuje się wykorzystać lazurę poliuretanowo-akrylową, np. Remmers Compact-Lasur PU 3420 bezbarwny lub równoważną. Lazurę nakładać w dwóch warstwach, wykonując po wysezonowaniu pierwszej warstwy (około 1 doby) lekkie szli fowanie papierem ściernym o gradacji 400.

W przypadku przeszkleń tafle szkła osadzać na silikonie szklarskim np. Soudal w kolorze bezbarwnym lub równoważnym, a następnie, przed związaniem silikonu, zamocować listewki mocujące przy pomocy mosiężnych gwoździ z małym łbem o długości 10-15 mm. Nie dopuszczać do wycieków silikonu.

Blaszane okucia drzwi wahadłowych (tzw. brudownice) oczyścić z nawarstwień preparatem np. Metalgan lub równoważnym, usunąć ewentualne wgniecenia, uzupełnić dekoracyjne śrubunki, następnie lekko spatynować.

Po wysezonowaniu powłok malarskich ponownie zamocować elementy wyposażenia drzwi – szyldy, klamki, zawiasy itp. Czopy zawiasów, trzpienie i pracujące elementy okuć nasmarować olejem rafinowanym lub olejem wazelinowym.

Drzwi zawiesić w ramach i dokonać ewentualnych regulacji.

Do elementów wyposażenia małej skali lecz o dużym znaczeniu estetycznym należą różnego rodzaju klamki, gałki, uchwyty zamocowane do elementów wyposażenia wnętrza takich jak drzwi. Przy nich należy wykonać konieczne prace tj.oczyszczenie, naoliwienie, zabezpieczenia preparatami antykorozyjnymi i lakierami itp.

W przypadku dwuskrzydłowych drzwi intarsjowanych zabezpieczyć je na koniec warstwą dekoracyjno - ochronną.

Zaleca się użycie politury tradycyjnej na bazie alkoholu i szelaku. Ze względu na wysoki koszt czasochłonność prac wykonywanych w technikach tradycyjnych dopuszcza się zastosowanie współczesnych materiałów dekoracyjno-ochronnych na bazie żywic akrylowych o ile uzyskany efekt estetyczny będzie zbliżony do oryginału.

5. Konserwacja kamienia.

   Oczyszczanie.

Prace rozpocząć od zabiegu oczyszczenia, który należy wykonać w dwóch etapach – najpierw przy użyciu odkurzaczy przemysłowych, sprężonego powietrza i twardych szczotek z tworzyw sztucznych usunąć luźne nawarstwienia, złogi kurzu i resztki wykutych wcześniej zapraw mineralnych. Następnie przystąpić do zasadniczego czyszczenia powierzchni nieinwazyjną metodą strumieniowania suchym lodem. Zaletą tej metody jest stosunkowo niskie zapylenie oraz brak wody jako medium, która w połączeniu z piaskiem i pyłem utworzyłaby kłopotliwe we wnętrzu błoto. Metoda ta pozwoli efektywnie i stosunkowo szybko oczyścić detale kamienne. Po zakończeniu prac w danym wnętrzu wykonać dodatkowe odkurzanie z zastosowaniem czystych nasadek ze średnio-twardym włosiem.

W przypadku zabrudzeń na cokołach pochodzących od wosków i past polerskich do posadzek, w przypadku niezadowalających rezultatów oczyszczania suchym lodem, należy wykonać dodatkowe czynności konserwatorskie przy pomocy preparatu na bazie rozpuszczalników np. Coverax Losonit lub Coverax Losonit Forte lub równoważny. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż preparat ten wymaga zastosowania dodatkowych zabezpieczeń w miejscach, które nie będą oczyszczane (folia itp.).

Wstępne polerowanie

Na początek zasadnym jest wykonanie polerowania wstępnego na sucho lub z uzyciem środków polerskich. Partie które wymagają szlifowania powinno się zawerniksować Paraloidem B-72 (10 %) w celu uzyskania koloru kamienia niezbędnego do uzupełniania ubytków i fugowania.

Uzupełnienie ubytków

Po zakończeniu oczyszczania przystąpić do napraw ubytków w kamieniu. Należy zwrócić również uwagę na opinię stanu technicznego kamienia wykonaną przez specjalistę w zakresie konserwacji kamienia.

Niewielkie punktowe ubytki proponuje się wypełnić fabrycznymi kitami do uzupełniania marmurów, bezbarwną dwuskładnikową żywicą poliestrową np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną. Większe ubytki wypełniać specjalną dwuskładnikową zaprawą epoksydową np. Akepox 2010 Transparent (Akemi) lub równoważną, którą można podbarwić pastami barwiącymi. Ilość i wysycenie dodatków ustalić oddzielnie dla każdego z zastosowanych na okładziny i detale gatunków kamienia.

Spoinowanie

Przestrzenie pomiędzy płytami okładzin ściennych układanymi na styk proponuje się pozostawić bez wypełnienia, co powinno podkreślić podziały architektoniczne licowania ścian. Wypełnienia zaleca się zastosować w miejscach, gdzie układ płyt lub elementów kamiennych tworzy np. balustradę (styk tralek z pochwytem lub stopniem) Do ich wypełnienia należy zastosować masę żywicy np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną podbarwianą w masie na kolor odpowiedni do lokalnego wybarwienia podłoża.

Polerowanie

Po wypełnieniu ubytków przystąpić do polerowania. Zabieg na ścianach wykonywać z pomocniczego rusztowania lub podestów. Do polerowania można wykorzystać tlenek cynowy, ziemię okrzemkową z węglem drzewnym lub/ i przy pomocy dużych tarcz polerskich przy pomocy coraz drobniejszych segmentów o gradacji od 800 do 1500 lub większej. Stopień poleru należy skonsultować w ramach nadzoru konserwatorskiego. Po zakończeniu polerowania, powierzchnię kamienia podać impregnacji płynnymi środkami np. Anti-Fleck lub Anti-Fleck Nano (Akemi) lub równoważnymi. Przed rozpoczęciem prac impregnacyjnych zaleca się wykonanie próby na powierzchni 1-2 m2, aby sprawdzić działanie stosowanego środka

6. Konserwacja osłon na grzejniki.

Prace konserwatorskie rozpocząć od oznaczenia poszczególnych krat trwałymi zawieszkami identyfikującymi obiekt i jego lokalizację w danym pomieszczeniu. Następnie kraty zdjąć z zawiasów i przenieść do pracowni. Na miejscu wykonać szczegółową dokumentację stanu zachowania poszczególnych elementów krat. W zależności od wyników przeglądu podjąć decyzję w sprawie dalszego postępowania. Konserwację istniejących powłok rozpocząć od dokładnego oczyszczenia powierzchni krat przy pomocy sprężonego powietrza, odkurzaczy przemysłowych, miękkich szczotek i flaneli. W przypadku osłon grzejnikowych znajdujących się w złym stanie zachowania należy usunąć nawarstwienia preparatem Scansol. Tak przygotowaną powierzchnię oczyścić szczotkami metalowymi lub przez piaskowanie. Powierzchnię zabezpieczyć inhibitorem Epoxy brunox. Na zakończenie pomalować powierzchnię czarną farbą olejną, matową. Kulki zdobnicze o powierzchni pozłoconej Szlagmetalem na Mixtion.

7. Wykonanie kopii osłon na grzejniki.

   W celu scalenia i ujednolicenia detalu we wnętrzach należy wykonać kopie osłon na grzejniki jak w pozostałych pomieszczeniach. Na zakończenie pomalować powierzchnię matową, czarną farbą olejną. Kulki zdobnicze o powierzchni pozłoconej Szlagmetalem na Mixtion.

8. Konserwacja klatki schodowej.

   Prace konserwatorskie przeprowadzić zgodnie z programem konserwacji kamienia (jak powyżej) oraz mając na uwadze opinię stanu zachowania kamienia wykonaną przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki. Wszelkie zmiany w aranżacji klatki schodowej mające za zadanie dostosować ją do zasad bezpieczeństwa powinny być uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

9. Konserwacja sufitu z kompozycją sztukatorską.

   Prace prowadzić na miejscu, z rusztowań przejezdnych. Na samym początku wykonać oczyszczanie z kurzu i luźnych nawarstwień przy pomocy pędzli lub szczotek o zróżnicowanej twardości włosia i odkurzaczy przemysłowych z miękką ssawką. Za pomocą ręcznych narzędzi takich jak m.in. skalpele i noże sprawdzić grubość i strukturę nawarstwień. W przypadku farb emulsyjnych i klejowych pole pracy zwilżyć wodą (natrysk niskociśnieniowy) i po spulchnieniu usunąć płaskimi narzędziami. Po usunięciu nawarstwień wykonać profilaktyczną dezn fekcję powierzchni detali przy pomocy natrysku preparatu biobójczego np. Lichenicyda 264 lub Biotin R w formie 3-5% roztworu z etanolem lub równoważnych. Po wysezonowaniu preparatu przystąpić do wypełnienia ewentualnych drobnych ubytków formy jeśli zajdzie taka potrzeba za pomocą nakładanej z ręki i profilowanej masy gipsowej (gips ceramiczny).

   Detale proponuje się malować w kolorystyce analogicznej do sufitów, przy użyciu wysokiej jakości farb akrylowych.

10. Ujednolicenie stolarki drzwiowej prowadzącej do pomieszczenia Sali Widowiskowej z Holu, nawiązując stylistycznie do wzorów w holu I pietra. Wtórnie zastosowaną stolarkę drzwiową sugeruje się zastąpić kopią wykonaną na wzór drzwi z tej samej kondygnacji, dwuskrzydłowych, czterokwaterowych o dekoracji w formie ośmiu

okrągłych płycin. Projekt należy zaproponować na spotkaniu komisji konserwatorskiej. Wysokość drzwi powinna pozostać bez zmian.

11. Konserwacja siedzisk. Demontaż ławek. Usunięcie wierzchniej warstwy okleiny. Zastosowana na nowo okleina powinna być grubości około 5 mm- jesionowa.

12. Wymiana istniejących luster na osi biegów schodowych na większe, profilowane, nawiązujące w formie do luster Sali Lustrzanej

13. Wymiana istniejącego pochwytu balustrady klatki schodowej (przedłużenie na całość biegu)

14. Wykonanie pochwytu nad balustradą wydzielającą klatkę schodową w miejscach drewnianych siedzisk, wykonanie nowych drewnianych siedzisk jednocześnie z demontażem drewnianego siedziska między środkowymi filarami.

15. Przywrócenie oryginalnej kolorystyki portali drzwiowych zgodnie z wynikami badań stratygraficznych.

16. Demontaż gablot, montaż systemu wystawienniczego, linkowego przyściennego.

Sala Widowiskowa

17. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed podjęciem prac konserwatorskich.

18. Konserwacja powierzchni ścian.
    Wykonanie rekonstrukcji kolorystycznej na ścianach na podstawie przeprowadzonych badań stratygraficznych. Rekonstrukcję należy wykonać według technologii np. firmy Farby Kabe ,farbą AQUATEX.
    Wstępnie proponuje się wykonanie malowania w technice krzemianowo - akrylowej po zatwierdzeniu kolorystyki i technologii przez komisję konserwatorską. Kolorystyka powinna być na bieżąco uzgadniana w trakcie nadzoru konserwatorskiego prowadzonego podczas remontu kamienicy po uprzednim przedstawieniu próbek kolorów.

19. Wykonanie kopii drzwi prowadzących do wnętrza Sali Widowiskowej, piętro I. Sugeruje się aby drzwi nawiązywały do dwuskrzydłowych drzwi w kondygnacji pierwszego piętra.

20. Konserwacja kamienia.

Oczyszczanie.

Prace rozpocząć od zabiegu oczyszczenia, który należy wykonać w dwóch etapach – najpierw przy użyciu odkurzaczy przemysłowych, sprężonego powietrza i twardych szczotek z tworzyw sztucznych usunąć luźne nawarstwienia, złogi kurzu i resztki wykutych wcześniej zapraw mineralnych. Następnie przystąpić do zasadniczego czyszczenia powierzchni nieinwazyjną metodą strumieniowania suchym lodem. Zaletą tej metody jest stosunkowo niskie zapylenie oraz brak wody jako medium, która w połączeniu z piaskiem i pyłem utworzyłaby kłopotliwe we wnętrzu błoto. Metoda ta pozwoli efektywnie i stosunkowo szybko oczyścić detale kamienne. Po zakończeniu prac w danym wnętrzu wykonać dodatkowe odkurzanie z zastosowaniem czystych nasadek ze średnio-twardym włosiem.

W przypadku zabrudzeń na cokołach pochodzących od wosków i past polerskich do posadzek, w przypadku niezadowalających rezultatów oczyszczania suchym lodem, należy wykonać dodatkowe czynności konserwatorskie przy pomocy preparatu na bazie rozpuszczalników np. Coverax Losonit lub Coverax Losonit Forte lub równoważny. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż preparat ten wymaga zastosowania dodatkowych zabezpieczeń w miejscach, które nie będą oczyszczane (folia itp.).

Wstępne polerowanie

Na początek zasadnym jest wykonanie polerowania wstępnego na sucho lub z uzyciem środków polerskich. Partie które wymagają szlifowania powinno się zawerniksować Paraloidem B-72 (10 %) w celu uzyskania koloru kamienia niezbędnego do uzupełniania ubytków i fugowania.

Uzupełnienie ubytków

Po zakończeniu oczyszczania przystąpić do napraw ubytków w kamieniu. Należy zwrócić również uwagę na opinię stanu technicznego kamienia wykonaną przez specjalistę w zakresie konserwacji kamienia.

Niewielkie punktowe ubytki proponuje się wypełnić fabrycznymi kitami do uzupełniania marmurów, bezbarwną dwuskładnikową żywicą poliestrową np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną. Większe ubytki wypełniać specjalną dwuskładnikową zaprawą epoksydową np. Akepox 2010 Transparent (Akemi) lub równoważną, którą można podbarwić pastami barwiącymi. Ilość i wysycenie dodatków ustalić oddzielnie dla każdego z zastosowanych na okładziny i detale gatunków kamienia.

Spoinowanie

Przestrzenie pomiędzy płytami okładzin ściennych układanymi na styk proponuje się pozostawić bez wypełnienia, co powinno podkreślić podziały architektoniczne licowania ścian. Wypełnienia zaleca się zastosować w miejscach, gdzie układ płyt lub elementów kamiennych tworzy np. balustradę (styk tralek z pochwytem lub stopniem) Do ich wypełnienia należy zastosować masę żywicy np. Marmorkitt 1000 L-Spezial Wasserhell Transparent (Akemi) lub równoważną podbarwianą w masie na kolor odpowiedni do lokalnego wybarwienia podłoża.

Polerowanie

Po wypełnieniu ubytków przystąpić do polerowania. Zabieg na ścianach wykonywać z pomocniczego rusztowania lub podestów. Do polerowania można wykorzystać tlenek cynowy, ziemię okrzemkową z węglem drzewnym lub/ i przy pomocy dużych tarcz polerskich przy pomocy coraz drobniejszych segmentów o gradacji od 800 do 1500 lub większej. Stopień poleru należy skonsultować w ramach nadzoru konserwatorskiego. Po zakończeniu polerowania, powierzchnię kamienia podać impregnacji płynnymi środkami np. Anti-Fleck lub Anti-Fleck Nano (Akemi) lub równoważnymi. Przed rozpoczęciem prac impregnacyjnych zaleca się wykonanie próby na powierzchni 1-2 m2, aby sprawdzić działanie stosowanego środka.

21. Konserwacja sufitu

Zabezpieczenie i zachowanie walorów estetycznych sufitu. Usunięcie kurzu, luźnych zabrudzeń z powierzchni na sucho (odkurzaczem z miękką szczotką). W razie potrzeby przetarcie wilgotnymi gąbkami lub ściereczkami.. Wzmocnienie miejsc ewentualnych pęknięć za pomocą iniekcji wzmacniających np. mikroiniekcje mlekiem wapiennym lub odpowiednim środkiem mineralnym.

22. Wymiana foteli oraz kotary kinowej.

Wykonanie nowych foteli kinowych według wzoru ustalonego z WKZ. Zastosowana tkanina na powierzchni siedzisk powinna być dobrana z uwzględnieniem tkanin odpornych na ścieranie, sugeruje się wybór weluru kinowego M1/M2 lub grubej tapicerki kinowej (tkaniny w klasie trudnopalnej). Kolorystyka obić foteli kinowych powinna nawiązywać do dekoracji wnętrza.

Wymiana kotary kinowej powinna uwzględnić tkaninę, welurową trudnopalną. Sugeruje się wybór grubszego weluru, który pomoże w tłumieniu pogłosów. Należy rozważyć podszycie kotary podwójną warstwa materiału.

Kolorystyka kotary powinna nawiązywać do wystroju wnętrza, np. w kolorze głębokiej czerwieni lub czerni.

Pozostałe pomieszczenia i dekoracje o zabytkowym charakterze tj. Sala Tarasowa, Sala Gabinetowa, Sala Portretowa, boczna klatka schodowa.

Z uwagi na zabytkowy charakter wnętrza WDK i zasadnicze problemy konserwatorskie jakie zostały wymienione w opisanych powyżej Salach w przypadku prac konserwatorskich pozostałych mniejszych pomieszczeń należy nawiązywać lub odwołać się do zagadnień ujętych w niniejszym opracowaniu.

10. Wnioski konserwatorskie

Planowane prace remontowo-konserwatorskie budynku związane są z jego modernizacją. Celem prac konserwatorskich budynku jest konserwacja obejmująca wszystkie zachowane elementy i materiały historyczne.

Zaleca się zachowanie wszystkich oryginalnych elementów architektonicznych w pierwotnej formie. Elementy współczesne, bezstylowe, wymienione w ostatnich latach, odbiegające charakterem od zachowanych, oryginalnych planuje się zdemontować, zgodnie z założeniami w pozostałych pomieszczeniach i zrekonstruować na podstawie przedstawionych projektów i ustaleń komisyjnych.

Prace konserwatorskie przy obiekcie powinny zostać prowadzone pod nadzorem konserwatorskim zgodnie z programem prac konserwatorskich jak i z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach. Wszystkie używane podczas konserwacji metody jak i preparaty powinny być preparatami odwracalnymi, nie niszczącymi substancji zabytkowej obiektu.

Kolorystyka wnętrz powinna być zgodna z wynikami badań stratygraficznych prowadzonych we wnętrzach, opracowanych w odrębnej dokumentacji. Kolorystyka ustalona po przeprowadzonej Komisji Konserwatorskiej. Wszelkie prace konserwatorskie przy kamieniu powinny być wykonywane po wcześniejszej analizie kamienia zastosowanego we wnętrzach wykonanej przez konserwatora zabytków kamiennych. .

11. Zalecenia konserwatorskie dla właściciela lub posiadacza zabytku określające sposoby i metody sprawowania opieki nad zabytkiem

Po przeprowadzonych pracach konserwatorskich w obiekcie należy utrzymać odpowiedni klimat. Im niższa temperatura czynnika grzewczego i powolniejsze dostarczanie ciepła, tym lepiej. Temperaturę wnętrza należy utrzymywać na takim poziomie, aby wilgotność względna nie spadała poniżej 55 % i nie wzrastała powyżej 60%.

Obiekt powinien być wentylowany w celu niedopuszczenia do zagrzybienia obiektu.

Wnętrze obiektu powinno być regularnie sprzątane z zalegającego kurzu, który osadza się nie tylko na powierzchni podłóg, ale i na ścianach.

Wszelkie prace konserwatorskie przy zabytkowej substancji obiektu powinny być przeprowadzane przez wykwalifikowanych konserwatorów zabytków.

W przypadku Sali Widowiskowej należy uwzględnić dobrą wentylację pomieszczenia, należy unikać zbyt wysokiej wilgotności w pomieszczeniu co może sprzyjać rozwojowi pleśni na powierzchni tapicerki. Raz do roku należy wykonać przegląd konstrukcji foteli, stabilności siedzisk oraz mechanizmów uchylnych. Powierzchnia siedzisk powinna być regularnie odkurzana za pomocą miękkiej końcówki do odkurzacza. Wszelkie plamy powstałe na tapicerce należy usuwać natychmiast (np. pianą do tapicerki). Nie należy zbyt mocno szorować powierzchni aby nie uszkodzić włókien. Po zakończonych prewencyjnych pracach czyszczących zawsze dokładnie osuszyć powierzchnie tapicerki aby uniknąć rozwoju pleśni.

12.Fotografie zabytku wykonane na miejscu z uwzględnieniem jego bezpośredniego otoczenia

Fot.1 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.2 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.3 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.4 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.5 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.6 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.7 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

6

Fot.8 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

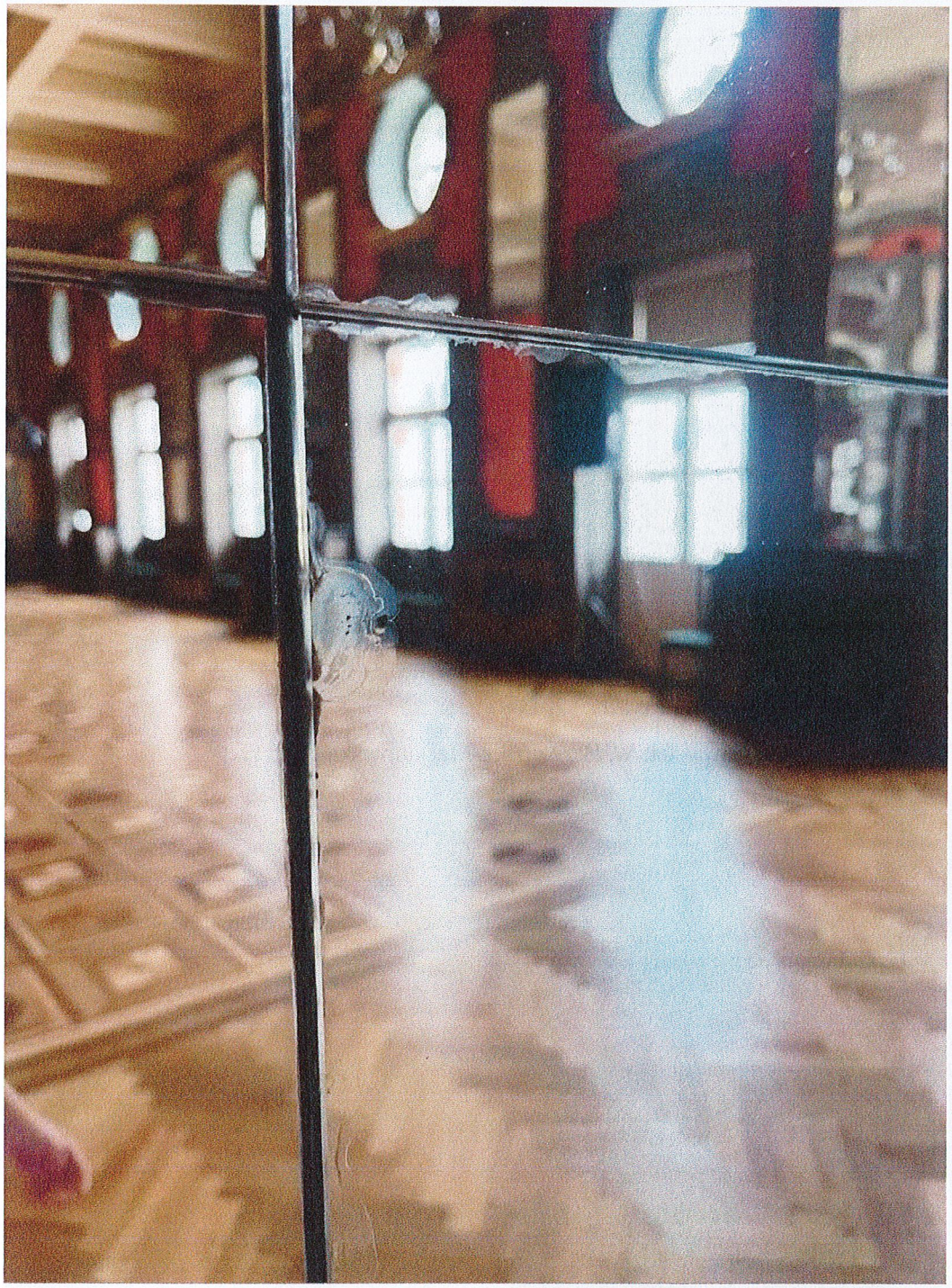

Fot.9. Sala Lustrzana, fragment lustra, , fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 10. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 11. Sala Kominkowa, osłona na grzejniki, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

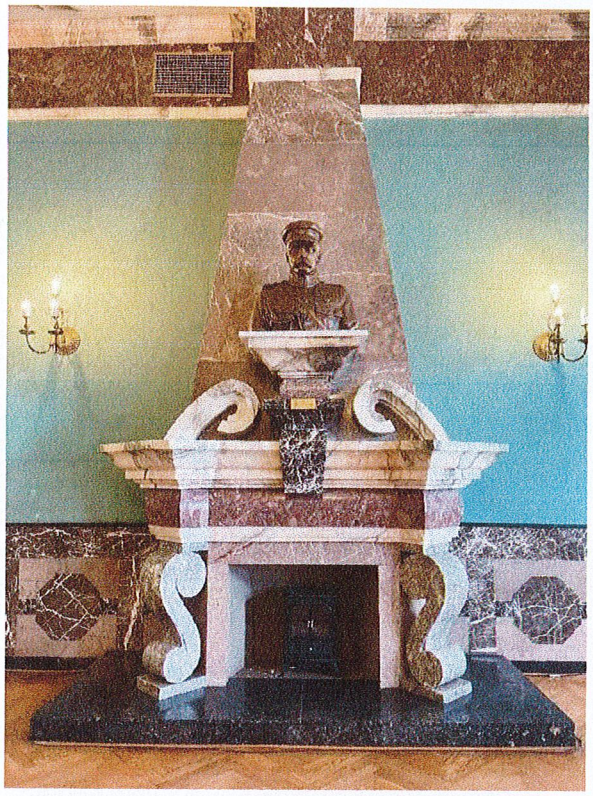

Fot. 12. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 13. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

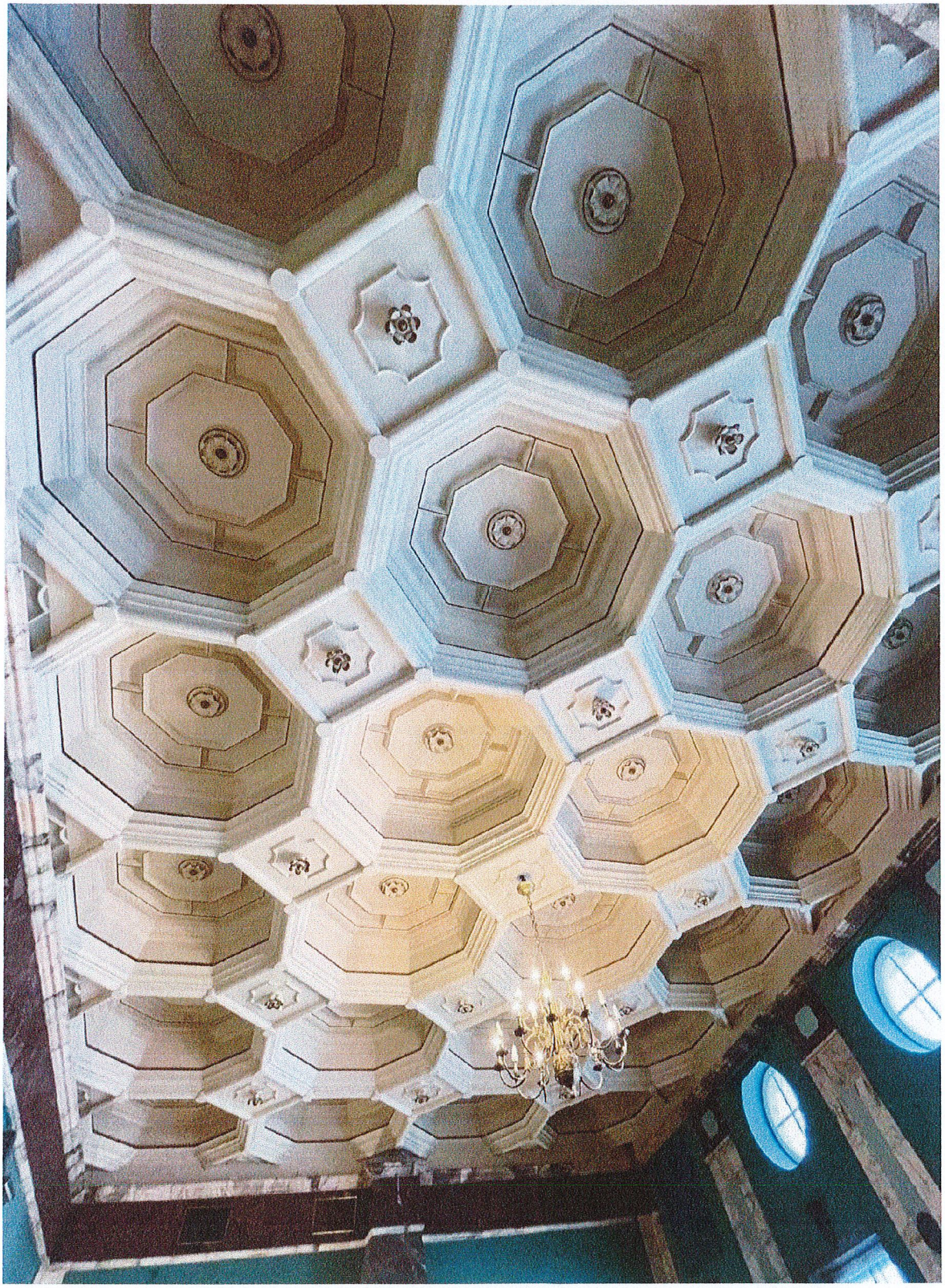

Fot. 14. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.15. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

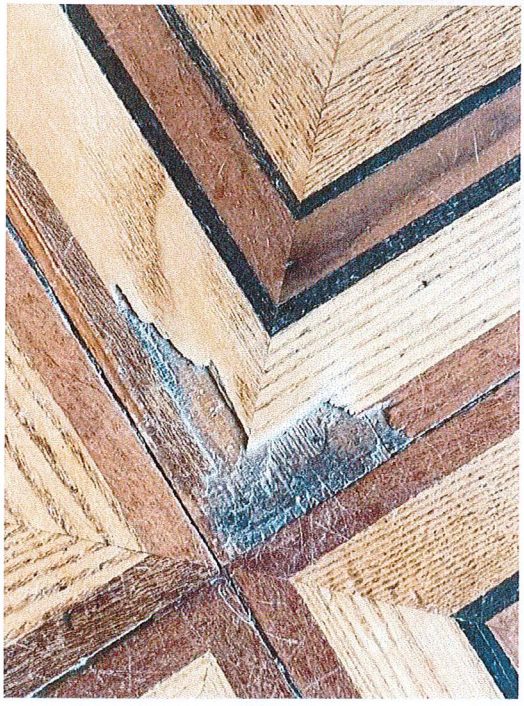

Fot. 16. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

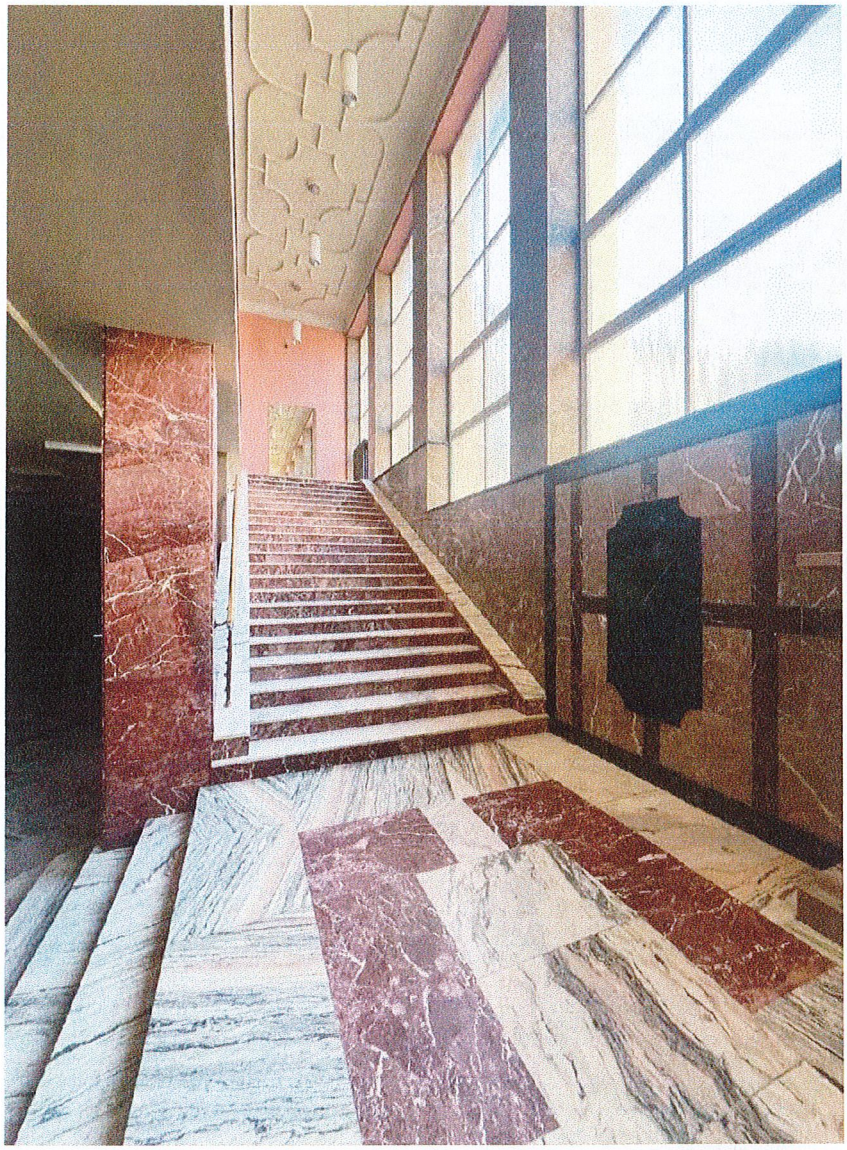

Fot. 17. Klatka schodowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

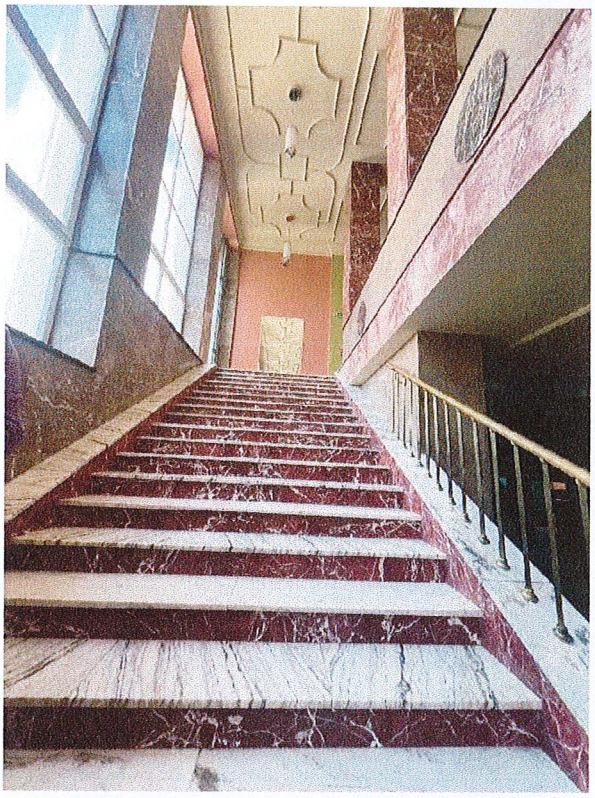

Fot. 18. Klatka schodowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 19. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 20. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 21. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 22. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 23. Hol I piętra, siedziska, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 24. Hol I piętra, drzwi prowadzące do Sali Widowiskowej, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 25. Hol I piętra, drzwi prowadzące do Sali Lustrzanej, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 26. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 27. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.28. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.29. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

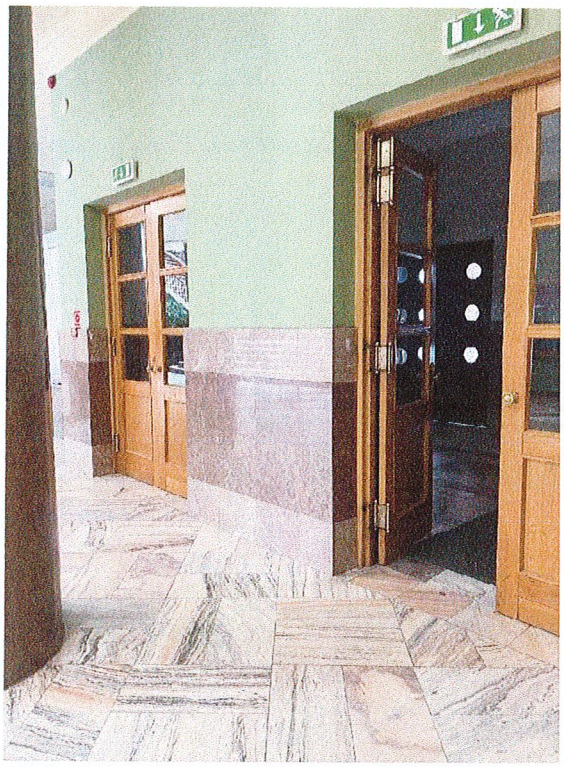

Fot.30. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 31. Hol parter, fragment schodów, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 32.Hol parter, fragment posadzki, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025r.

Fot. 33. Hol parter, przedsionek fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 34. Hol parter, przedsionek, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 35. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 36. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 37. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 38. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 39. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

13.Spis fotografii i ilustracji:

Il. 1. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, widok od dziedzińca, Architektura i Budownictwo 1933r., z. 10-12, s.357.

Il. 2. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Otwarcie Sali Lustrzanej, luty 1936, Dodatek do Ilustrowanego Kuriera Codziennego, 2 marca 1936, s. 2.

Il. 3. Dom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Front projektowanej cieplarni na terenie według planu z 1934 r. Akta Miasta Kielc, sygn. 3391 z1934 r., Archiwum Państwowe, Kielce.

Il. 4. WDK, Kielce, pocztówka z 1964 r. https://sprzedajemy.pl/kielce-wojewodzki-dom-kultury-czarno-biala-krynki-4-7897fb-nr59260553

Il. 5. Projekt Domu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, pierwsze parter, według Edgar Norewth, w budowie od 1932 r. Architektura i Budownictwo 1933r., z. 10-12, s.357.

Il. 6. Projekt Domu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, pierwsze piętro, według Edgar Norewth, w budowie od 1932 r. Architektura i Budownictwo 1933r., z. 10-12, s.357.

Il. 7. WDK, Kielce, 1963 r. Wystawa „Problem Wenecji" w WDK, zdjęcie ze zbiorów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach , sygn..3222

Il. 8. WDK, Kielce, 1976 r, zdjęcie ze zbiorów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach.

Il. 9. WDK, Kielce, 1976 r, zdjęcie ze zbiorów Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach

Il. 10. Sala Kominkowa i Sala Lustrzana stan przed remontem w 2007 r. (Kadr z filmu PIK 2008, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach wczoraj i dziś, Remont WDK 2007.Film dostępny na stronie internetowej Youtube)

Il. 11. Sala Gimnastyczna, WDK, stan przed remontem w 2020 r., https://kielce.wyborcza.pl/kielce/51,47262,25124567.html#s=S.galeria-K.C-B.1-L.1.duzy

Il. 12. Sala Gimnastyczna, WDK, stan w trakcie remontu w 2020 r., https://ckinfo.pl/trwaja-prace-budowlane-w-przyszlej-sali-widowiskowej wojewódzkiego-domu-kultury/

Il. 13. Sala Gimnastyczna, WDK, stan w trakcie remontu w 2020 r., https://ckinfo.pl/trwaja-prace-budowlane-w-przyszlej-sali-widowiskowej-wojewodzkiego-domu-kultury/

Fot.1 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.2 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.3 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.4 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.5 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.6 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.7 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.8 Sala Lustrzana, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.9. Sala Lustrzana, fragment lustra, , fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 10. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 11. Sala Kominkowa, osłona na grzejniki, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 12. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 13. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 14. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.15. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 16. Sala Kominkowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 17. Klatka schodowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 18. Klatka schodowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 19. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 20. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 21. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 22. Hol I piętra, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 23. Hol I piętra, siedziska, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 24. Hol I piętra, drzwi prowadzące do Sali Widowiskowej, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 25. Hol I piętra, drzwi prowadzące do Sali Lustrzanej, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 26. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 27. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.28. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.29. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot.30. Hol parter, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 31. Hol parter, fragment schodów, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 32.Hol parter, fragment posadzki, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025r.

Fot. 33. Hol parter, przedsionek fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 34. Hol parter, przedsionek, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r

Fot. 35. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 36. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 37. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 38. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska 2025 r.

Fot. 39. Sala Widowiskowa, fot. W. Brzezińska-Marjanowska, 2025 r.

14. Bibliografia

1. T. Nowakowski, *Geneza budownictwa sportowego w Polsce,* Architektura i Budownictwo 1933r., z. 10-12, s.357.

2. J. Szczepański, *Architekci i budowniczowie. Materiały,* Warszawa-Kraków 1990, s. 104-105

3. T. Śleboda, Edgar Norwerth 1884-1950, artysta i człowiek, 2018.

4. Dodatek do Ilustrowanego Kuriera Codziennego, 2 marca 1936, s. 2.

5. *Pamiętnik Koła Kielczan*, 1936.

6. Akta Miasta Kielc, sygn. 3391 z1934 r., Archiwum Państwowe, Kielce.

7. Karta ewidencyjna, *Dom Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego im. Józefa Piłsudskiego - ob. Wojewódzki Dom Kultury,* oprac. E. Traczyński, A. Jurkiewicz, Kielce 2010, Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach i Archiwum Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie

8. Fotografie wnętrz Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach ,Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach , sygn..3222

9. https://sprzedajemy.pl/kielce-wojewodzki-dom-kultury-czarno-biala-krynki-4-7897fb-nr59260553

10. https://kielce.wyborcza.pl/kielce/51,47262,25124567.html#s=S.galeria-K.C-B.1-L.1.duzy

11. https://ckinfo.pl/trwaja-prace-budowlane-w-przyszlej-sali-widowiskowej wojewódzkiego-domu-kultury/

15. Załączniki

Kserokopie dokumentów formalno – prawnych